

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVIII. ročník ● 3/2025



od nedele
do nedele

O B S A H

nad obrazmi **4**
POSLEDNÁ KRISTOVA
KÁZEŇ
R. Nagypal

rozhovor **6**
YMCA
D. Masariková/B. Piatko

téma **12**
OD NEDELE DO NEDELE
P. Prištiak

PREČO KREŠŤANIA... ? **20**
J. Krupa

pomôžme **24**
MÚZEUM SESTIER
ROYOVÝCH
S. Jurčo

fotoúvaha **26**
MEDZI REALITOU
A MINULOSŤOU
A. Č. Tipulová

aktuálne **28**
O KOLAPSE
SPOLOČNOSTI
I. Turek

spod orecha **30**
THANK YOU, ROBERT
B. Piatko

RELAX **31**



Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne
nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2025

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó
Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 19. 3. 2025 **Tlač:** Alfa print, Martin

Prvá strana obálky: addekor.sk

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

TICHO, KTORÉ NEMLČÍ

Drahí čitatelia,

znovu prichádzajú dni, kedy nám príbeh Veľkej noci pripomína tajomstvo života, smrti a zmŕtvychvstania. Každoročne nás tento sviatok pozýva nielen k oslave víťazstva života nad smrťou, láskou nad nenávisťou, pravdou nad lžou, ale aj k hlbšiemu zamysleniu nad tým, čo skutočne hýbe našimi srdcami a ovplyvňuje naše životné smerovanie. No tento rok je zvláštny. Vo vzduchu sa nesie ťažoba neistoty, obavy z budúcnosti a spolu cítime hlboké otrasy, ktorými prechádzajú nielen geopolitickou mapy sveta, ale hýbu aj našimi dušami.

Strach a nepokoj sa stali akýmsi podtónom našich dní. Správy o vojnách, radikálne konfrontácie v otázkach klimatických zmien, politické napätia a ekonomické neistoty na nás doliehajú ako nepretržitý hluk, ktorý poľahky prekryje jemný šepot nádeje. Svet sa zdá byť v neustálom pohybe, akoby sme stáli na tektonických doskách, ktoré sa neprestajne posúvajú a nikto nevie kam. Tie zmeny sú ako ťažký mrak, pod ktorým sa dobre darí úzkosti. V tomto chaose sa naše vnútorné „ja“ neraz cíti stratené a otupené. Strácame schopnosť počuť ticho, ktoré nás spája s Bohom, i s naším vlastným srdcom.

A predsa, práve v tomto zdanlivom hluku a nepokoji znie veľkonočný tón. V tichu Veľkej noci sa ozýva posolstvo, ktoré chce preniknúť všetky ľudské strachy a neistoty. Je to tón nádeje, ktorý nás pozýva k stíšaniu, zamysleniu a obnove. Kristova smrť na kríži nebola len koncom – bola začiatkom. Jeho zmŕtvychvstanie prinieslo svetlu víťazstvo nad temnotou a pripomenulo nám, že aj keď sa zdá, že svetlejšie dni sú v diaľke, nádej nikdy neumiera.

Aj tento rok vás pozývame, aby sme sa spoločne zahĺbili do ticha Veľkej noci. Znovu dali priestor príbehu, ktorý zmenil, mení a ešte zmení dejiny sveta. Vnútorné stíšenie nemá byť únikom zo sveta, ale jedným zo spôsobov, ako svet pochopiť a porozumieť vlastnému miestu v ňom. V tichu je možné začuť rôzne tóny. V tichu je možné začuť Boha. V tichu môžeme nájsť odvahu čeliť svojim strachom. Strach nie je dobrý radca. Ani priateľ. Potrebujeme nádej a odvahu kráčať ďalej vyrovnané a s dôverou v Božiu pomoc.

Nech sú tieto dni pre nás všetkých príležitosťou odpojiť sa od tlakov doby a ponoriť sa do Božieho pokoja, ktorý presahuje všetko chápanie. Znovu čítajme pašie. Aj vlastným deťom a vnukom. Pri spoločných návštevách a stolovaní. Nech nás veľkonočné tóny preniknú a učia, že aj v najtemnejších chvíľach vždy zaznieva melódia vzkriesenia. A tá znie už dnes.

Požehnané veľkonočné sviatky vám prajeme.

Za redakciu časopisu DIALÓG

Tibor Máhrík



STÍLPČEK:

NIEKOLKO OTÁZOK

Rudolf Huliak je predsedom politickej strany, ktorá má v programe vystúpenie z Európskej únie a napriek tomu prezidentovi sľúbil, že bude podporovať členstvo Slovenska v EÚ. A tak ho pán prezident vymenoval za ministra. Pán prezident asi verí, že vidina ministerského kresla zmenila názor R. Huliaka na Európsku úniu?

A čo keď pán Huliak vo vláde bude ako minister za zotrvanie Slovenska v Európskej únii a ako predseda politickej strany bude proti? A keď prestane byť ministrom, tak znovu bude za vystúpenie z EÚ? Alebo pánovi prezidentovi sľúbil, že už nikdy nebude chcieť vystúpiť z Európskej únie? A čo jeho strana, tá tiež zmenila názor na Európsku úniu? Alebo kým R. Huliak bude ministrom, strana si zamení predsedu? Všetci koalíční politici sú za naše členstvo v EÚ. Tak ako to, že pán Danko na kandidátku SNS vzal predsedu strany, ktorá chce vystúpiť z EÚ? Alebo aj to zapríčinili vidiny kresiel? A vôbec, mám problém s tými vidinami. Tí koalíční rebeli, či „vydierači“ chceli kreslá? Alebo vydierali tým, že hrozili vystúpením, či nebudaj zotrvaním v Európskej únii? A ako to dopadlo, sú alebo nie sú vydierači? Alebo to závisí od veľkosti kresiel? A takých otázok mám viac. Tiež by som chcel vedieť, že za aký čin chcel predseda vlády na tých vydieračov poslať vyšetrovacie orgány. To vedel o ich trestných činoch? A prečo neposlal na nich vyšetrovateľov, keď vedel o ich činoch? Alebo nevedel a povedal to iba tak? To asi nemohol, pretože poslať vyšetrovateľov iba tak, to je asi tiež trestný čin.

A na to neviem, prečo je také ťažké zvoliť predsedu parlamentu. Veď tých vydieračov je iba päť, tak by stačilo vytvoriť päť nových ministerstiev a bolo by po problémoch (ak sú to vydierači). A ak to nie sú vydierači, ak majú **iba** odlišný názor na fungovanie vlády a parlamentu, nebolo by primeranejšie opýtať sa ľudí, či s ich názormi súhlasia? Ale to by museli zverejniť ich názory. A ešte jedna otázka vám, čitateľom: Myslíte si, že mi niekto na tie otázky odpovie? ■

Ivan Turek, (8. 3. 2025)

POSLEDNÁ KRISTOVA KÁZEŇ

RICHARD NAGYPAL



„Ak chceš byť šťastný, nenáviď to, čo Ježiš nenávidel na kríži a miluj to, čo na kríži miloval.“ Tento teologický dynamit Tomáša Akvinského môžeme pochopiť lepšie, keď sa pozrieme na *Isenheimský oltár*, najväčšie dielo nemeckého maliara Matthiasa Grünewalda, ktorý patrí k najvýznamnejším úkazom svetového maliarstva. Obraz bol dokončený rok pred Reformáciou (maľoval sa v rokoch 1512 – 1516) a odhaľuje to, čo Akvinský vyjadril slovami.

Oltár sa dá otvoriť aj zavrieť. Zavretý oltár vyjadruje mystérium Kristovej obete. Keď je otvorený má po krídlach mučeníka Šebestiána (po našej ľavici) zabitého šípmi. Vpravo je prvý púštny mních, „otec všetkých mníchov“ Anton Veľký, ktorého život v treťom storočí zaľudnil púšť.

Uprostred tohto diela je obrovské, kruto umučené telo Ukrižovaného Krista so skrútenými prstami. Obraz je veľmi realistický. Kristove vyschnuté ústa a popraskané pery vykresľujú muža na pokraji vyčerpania. Vľavo omdlieva Mária a padá do náručia apoštola Jána. Pod krížom kľáči a spína k Spasiteľovi ruky Mária Magdaléna. Scéna, z ktorej mrazí. Toto je kresťanstvo. Nie roztrhané džinsy a marketing, ale Boh mlčiaci na kríži. Na tejto scéne nie je nič sentimentálne. Všetko je bez mejkapu.

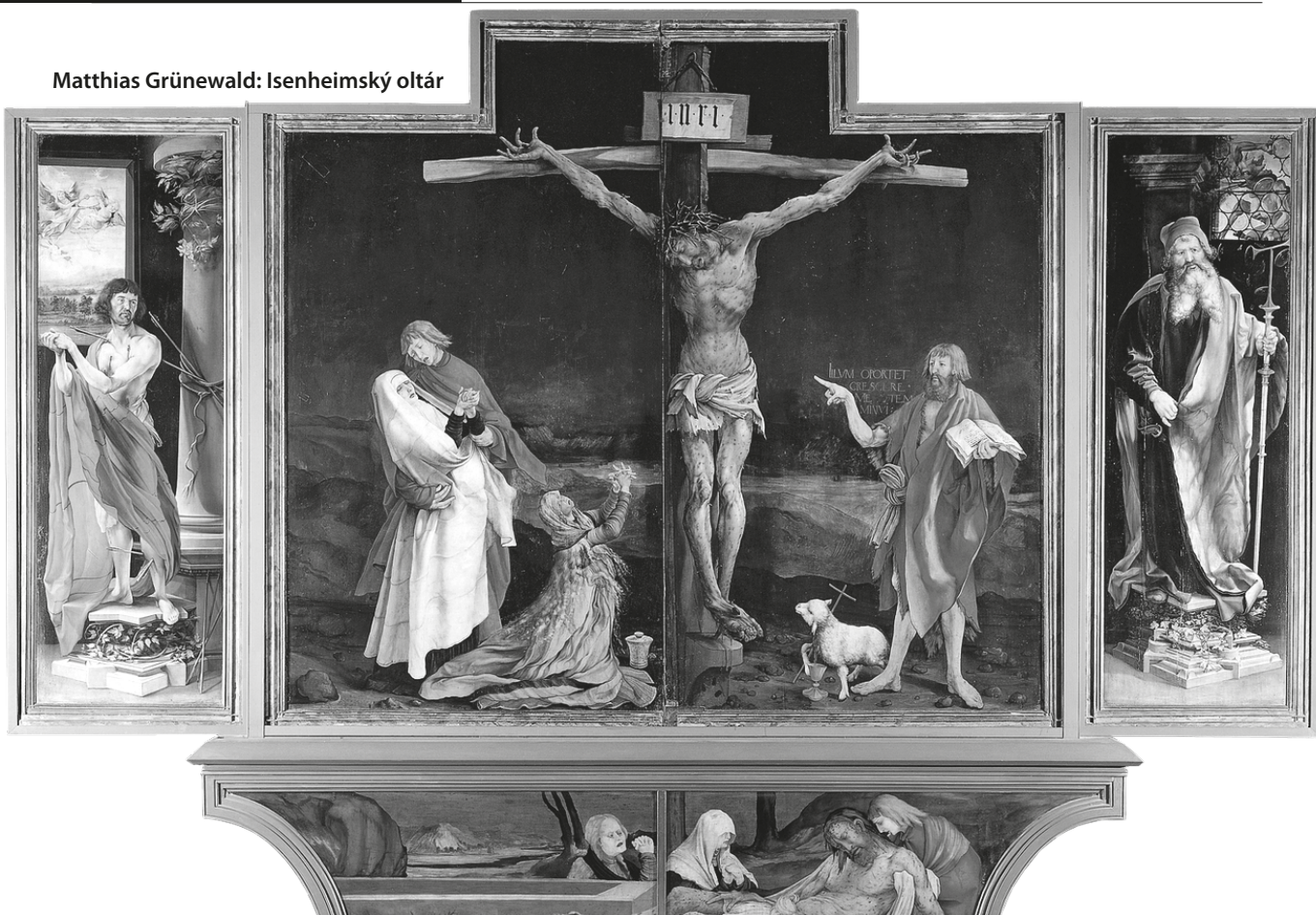
Vpravo je osamelý muž s baránkom. Je to Ján Krstiteľ, ktorý po latinsky ohlasuje *illum oportet crescere me autem minui* „On musí rásť a ja sa musím umenšovať“ (Jn 3, 30). To, že je Ján Krstiteľ na obraze, je nehistorické (bol statý Herodom v roku 29), ale Grünewald ho tam namaľoval, lebo bol posledným prorokom, ktorý ohlasoval príchod Mesiáša.

Ježišova Kázeň na hore (Mt 5 – 7) je ústavou kresťanského náboženstva. Je to súhrn toho, čo Ježiš očakáva od svojich nasledovníkov, súhrn kresťanskej etiky. Je to najlepšia kázeň, aká bola kedy kázaná. Jeden z dôkazov, že historický Ježiš nebol vymyslený, lebo iba Ježiš by mohol vymyslieť Ježiša. Toto veľdielo sa začína slávnymi „blahoslavenstvami“, alebo návodom na to, ako byť šťastný (grécke slovo *makarios* znamená „šťastný.“) Na tomto obraze vidíme Ježišov vlastný výklad blahoslavenstiev.

Blahoslavení chudobní duchom... (v. 3)

Toto nie je ani romantizovanie nad chudobou ani démonizovanie bohatstva, ale princíp odpútania sa od hmotných vecí. Moderný preklad by znel asi takto: „Akí šťastní ste, keď nie ste závislí na materializme.“ Keď je Božie kráľovstvo prioritou, nielen, že nebudeme závislí na materiálnych veciach, ale budeme ich vedieť používať.

Matthias Grünewald: Isenheimský oltár

**Blahoslavení plačúci...(v. 4)**

Alebo – šťastní sú tí, ktorí nie sú závislí na dobrých pocitoch. Dnes by Ježiš hovoril o dopamíne, o porne, sociálnych sieťach alebo drogách. Volá k odpútaniu sa od pocitov šťastia alebo inak: Láska znamená robiť to, čo je správne bez ohľadu na to, či je to príjemné.

Blahoslavení tichí...(v. 5)

Len tí, ktorí sú oslobodení od pokušenia moci tohto sveta môžu byť nástrojom skutočnej Božej moci. Tí, ktorí prijímajú svoje poslanie, ktorí s pokorou odovzdávajú svoj život Bohu nachádzajú skutočné šťastie.

Blahoslavení, ktorí sú prenasledovaní pre spravodlivosť...(v. 11)

Len tí, ktorí sú ochotní vzdať sa svetskej slávy, potlesku a uznania môžu nájsť šťastie v Bohu.

Ak chceš vidieť dokonalý príklad toho, čo znamená byť blahoslaveným, pozri sa na ukrižovaného Krista. Tvoj život je najlepšou interpretáciou tvojich slov. Nehovor, čomu veríš, ukáž, ako žiješ a ja ti poviem, čomu veríš. Ježiš na kríži vykladá svoje blahoslavenstvá.

Ak chceš byť šťastný, nenávid' to, čo Ježiš nenávidel na kríži a miluj to, čo na kríži miloval. Čo Ježiš na kríži nenávidel? 4 veci, ktorými nahrádzame Boha v túžbe po naplnení prázdnoty svojho života.

Bohatstvo – nemá žiadne. Je nahý a bosý.

Pôžitok – je v najväčšom možnom utrpení.

Moc – žiadnu nemá. Je pribitý klincami na kríži.

Sláva – zažíva výsmech a potupu.

Ježiš sa dištancuje od štyroch vecí, v ktorých my hľadáme šťastie.

A čo na kríži miloval? – Konať Božiu vôľu, byť v jej centre.

Bol tým, ktorý preukazuje milosrdenstvo (v. 7), prosil o odpustenie pre tých, ktorí ho pribili na kríž, okrem rímskych vojakov aj pre teba aj pre mňa. Bol ten, ktorý mal čisté srdce (v. 8), Jeho vôľa a svedomie boli úplne odovzdané Bohu, a tak na kríži bol Ježiš konečný tvorca pokoja (v. 9), keď zíznil po dobre a po spravodlivosti (v. 6). Bol odsúdený nespravodlivo (v. 10), ale bol v strede Božej vôle. Hoci to veľmi zvláštne znie, až sa to ťažko vyslovuje, je to obrovský paradox, ale ak má Akvinský pravdu, tak sa tu pozeráme na obraz šťastného muža.

Keď sa dívame na obraz, vpravo vidíme Jána Krstiteľa, ktorý ukazuje na Ježiša zvláštnym spôsobom. Poloha jeho prsta je veľmi netypická. Akoby všetky naše predstavy o Bohu mali byť prevrátené, aby sme Mu mohli začať rozumieť, akoby naše vlastné predstavy museli zomrieť, až potom môžeme vidieť, že Kristus na kríži je obrazom slobody, obrazom radosti.

Na kríži zomierajú naše naivné predstavy o Bohu.

Zdroj: LeaderExpres ■



YMCA na Slovensku je súčasťou celosvetového hnutia YMCA (Young Men's Christian Association) – najväčšej mládežníckej organizácie na svete s vyše 175 ročnou históriou. Je členom Európskej aliancie YMCA (EAY) a strešnou organizáciou 12 miestnych združení, ktoré poskytujú priestor a službu mladým ľuďom pre harmonický rozvoj ich osobnosti po stránke telesnej, duševnej aj duchovnej v bezpečnom prostredí založenom na kresťanských hodnotách.

S generálnou sekretárkou YMCA na Slovensku, **DANIELOU MASARIKOVOU**, sa rozprával BOHUSLAV PIATKO. foto: archív YMCA, PETER AZOR foto D. MASARIKOVEJ

Sú to necelé dva roky, čo ste vo funkcii generálnej sekretárky slovenskej YMCA. Skôr ako budeme hovoriť o YMCA a vašej práci v nej, predstavme vás. Takže – krátke curriculum vitae...

Vyrástla som v kresťanskej rodine, v malom baptistickom zbore vo Vavrišove. Rodičia ma vždy podporovali vo viere a službe, mamka a starká viedli besiedku, mala som priestor na službu v spomínanom baptistickom zbore, v evanjelickej mládeži v Pribyline a Mikuláši, v kresťanskom komunitnom centre v Liptovskom Hrádku, ktoré viedol Miloš Paštrnák, vo chválospevovej kapele, kde som hrala aj s otcom a najlepšou kamarátkou...

Môj kľúčový duchovný zážitok sa samozrejme týka vysporiadania sa s vlastnou hriešnosťou

cez obeť Pána Ježiša. Dialo sa to postupne, pomaly ma Boh naplnil novou istotou nového stvorenia v Ježišovi Kristovi. Veľmi dôležitý je však pre mňa aj iný duchovný zážitok – povolanie slúžiť Bohu naplno a osobné odovzdanie sa tomuto volaniu, ktoré sa udialo na Campfeste.

Po gymnáziu som študovala evanjelikálnu teológiu v Banskej Bystrici. V snahe zamerať sa len a len na štúdium som spoznala svojho manžela a po skončení Bc. štúdiá sme sa zosobášili. Mgr. štúdiá som dokončila na Karlovej univerzite v Prahe a PhD. opäť „doma“ v Banskej Bystrici – bolo to príjemné spštenie rodičovskej dovolenky, so zameraním na tému „teologizovanie s deťmi“ pod vedením profesorky Hanesovej.

Ako mladá rodina sme na každom zbore pomáhali s prácou s mládežou. Mala som to rada a aj v súvislosti s mojou dizertačnou prácou a osobným priateľstvom s ľuďmi z vedenia YMCA bolo prirodzené, že všetko vyústilo do práce práve v YMCA. Čiastočné úväzky zamerané na dobrovoľníctvo sa predlžovali prijímaním nových projektov. Mala som výborného šéfa a spolupracovníkov, ktorí veľa investovali do môjho rozvoja – menovite manželov Dalibora Perašína a Zuzku Konečnú. Vďaka ich nasadeniu som bola aspoň trochu pripravená prevziať vedenie po náhlej smrti bývalého generálneho sekretára Dalibora Perašína. Dúfam, že odvediem dostatočnú prácu a zároveň vytvorím priestor pre rast budúcich vedúcich YMCA.

Takže – poďme do YMCA. Poznáam množstvo občianskych združení a organizácií, ktoré sa venujú mládeži a deťom, ale zväčša sú zamerané na jednu oblasť. Vaše miestne združenia majú širší záber – od športu, turistiky, táborov, cez pomoc pri rozbiehaní podnikania a mentoring... pomoc marginalizovaným... Ako to vzniká v miestnych združeniach ... darí sa vám podchytiť existujúci záujem, alebo prichádzate s ponukou vy a k tomu prizývate mládež?

Na rozdiel od organizácií, ktoré prinášajú konkrétny overený program – ako napríklad skvelá služba skautingu – sa YMCA snaží reagovať na potreby mladých ľudí a komunít cez iný prístup, aby spoznali a využili svoje vlastné schopnosti a talent a využili ich na identifikovanie a napĺňanie potrieb svojej komunity.

Sme otvorení novým nápadom a podporujeme experimentovanie, aj keď mnohé programy nevieme udržať a slúžia len chvíľu. Práve vďaka takémuto prístupu objavujeme aj také programy, ktoré rezonujú s aktuálnymi potrebami mladých ľudí. Tento prístup v minulosti viedol k objaveniu aktivít ako basketbal, volejbal, špecifické diskusné kluby, zakladaniu táborísk, tradícii vianočných stromčekov na námestiach či oslavy Dňa matiek – niektoré aj s vyústením do duchovného programu.

Na Slovensko sa nám medzi prvými podarilo priniesť projekty ako: lanové dráhy, squash, airsoftové kluby, florbalové kluby, program Ten Sing, programy pre zodpovedné používanie IT či HP Gaming Garage. Podobné aktivity vyúsťujú do tvorby miestnych formálnych a neformálnych komunitných centier.

Vy ste boli v riadiacom tíme YMCA už dlhšie, takže ste vstupom do vedúcej funkcie nevstúpili na neznámu pôdu, ale predsa – mali ste nejakú



svoju vlastnú víziu: čo treba zakcelerovať, kde zvýšiť dôraz?

Skutočnosť, že som skúsenosti s prácou s mládežou a následne skúsenosti v rámci YMCA naberala postupne, mi poskytla cenné porozumenie posolania našej organizácie. Mojou víziou je predovšetkým naplňovať motto YMCA: „Bezpečný priestor pre ďalší krok“. Chceme, aby YMCA bola miestom, kde mladí ľudia môžu prísť a rozvíjať sa vo všetkých oblastiach svojho života – duchovnej, duševnej a telesnej, čo symbolizuje náš rovnostranný trojuholník v logu organizácie.

V rámci mojej vízie sa zameriavam na niekoľko kľúčových oblastí:

Sieťovanie: Chceme posilniť spoluprácu medzi jednotlivými YMCA združeniami a sieťovať ich aktivity v oblastiach ako dobrovoľníctvo, šport, komunitné centrá a tábory. Otvárame sa spolupráci s ďalšími organizáciami a jednotlivcami, ktorí zdieľajú naše hodnoty, aby sme sa mohli navzájom inšpirovať a učiť.

V rámci sieťovania má YMCA dobré vzťahy s národnými mlá-

dežníckymi inštitúciami ako SEM, eRKO, Rms, Skauti a podobne, od ktorých môže načerpať inšpiráciu. Podobne nám pomáha aj medzinárodná spolupráca v rámci siete YMCA, ktorá dáva priestor pre export našich úspechov a adoptovanie úspešných projektov zo zahraničia.

Na úrovni Slovenska je tiež dôležité sieťovanie s donormi, ktorým sa páči naša práca a podporujú jej rozvoj. K nim patria viaceré evanjelikálne cirkvi, rôzne agentúry a ministerstvá Slovenskej republiky, ale aj miestne firmy, ktorých záujem si nesmierne vážime, a tiež nadnárodné firmy – v poslednom čase aj zvučné mená ako Accenture či HP.

Pozvanie k naplňaniu vízie YMCA: Mojim cieľom je zvýšiť povedomie o YMCA medzi kresťanmi a širokou verejnosťou, aby čo najviac ľudí vnímalo pozvanie budovať priestor, kde sa prepája cirkevná komunita s potrebami miestnych ľudí.

Budova YMCA v Bratislave: Plánujeme opravu a rekonštrukciu našej ikonickej budovy, aby mohla ešte lepšie slúžiť komunitě, prípadne slúžiť ako zdroj prí-

jmov pre podporu mládežníckej práce.

Čo hodnotovo ponúkate vo svojej činnosti?

Podstatou činnosti YMCA je vy-

každá komunita kresťanov už do istej miery reaguje na potreby svojho okolia. Avšak, ak chcete prelomiť bariéru cirkevného prostredia a viac sa sústrediť na potreby ľudí, ktorí nepatria do



tváranie priestoru, kde sa stretávajú miestne cirkevné komunity s lokálnymi potrebami rastu jednotlivcov v oblasti tela, duše a ducha. Ponúkame model práce, nie hotový produkt. Tento model spočíva v analyzovaní vlastných darov a potrieb miestnej komunity.

Uvedomujeme si, že pre miestnu komunitu môže byť cirkevné prostredie vnímané ako vzdialené alebo irelevantné, ak sa zameriava len na duchovné potreby. Preto YMCA povzbudzuje k širšiemu prístupu a investovaniu do budovania skutočných vzťahov.

Naším cieľom je pomôcť vytvárať sieť vzťahov, v ktorých má cirkevný zbor dosah a ktoré sú vynikajúcim základom pre zvestovanie evanjelia. Samozrejme,

cirkvi, YMCA vám v tom môže pomôcť.

Naše znalosti a možnosti sú obmedzené, ale už len komunita rovnako zmýšľajúcich a túžiacich ľudí je dôležitou podporou.

Ponúkame:

Holistický prístup: Zameriavame sa na rozvoj človeka v troch dimenziách: duchovnej, duševnej a telesnej.

Komunitné zapojenie: Podporujeme aktívne zapojenie do miestnej komunity a reagovanie na jej potreby.

Budovanie vzťahov: Kladieme dôraz na vytváranie autentických a trvalých vzťahov.

Dobrovoľníctvo: Povzbudzuje k aktívnej službe a dobrovoľníctvu.

Otvorenosť a inkluzívnosť: Sme otvorení pre všetkých ľudí bez ohľadu na ich vierovyznanie alebo pôvod. To je pre kresťanov trochu náročné, ale zároveň nevyhnutné.

Podpora a sieťovanie: Ponúkame podporu a sieťovanie pre miestne združenia a jednotlivcov. Podpora zahŕňa aj povzbudzovanie v poslaní niesť zvest evanjelia, ktorú sme od Boha prijali.

YMCA je platforma, ktorá umožňuje kresťanským komunitám efektívnejšie slúžiť svojim mestám a obciam a prinášať nádej a zmenu do životov ľudí.

V rozhovore pre denník Postoj ste povedali, že pre rodičov je jednoduchšie dávať deti do vašich táborov ako do nejakých cirkevných. Prečo si to myslíte?

Možno by bolo presnejšie povedať, že toto je skôr vnímanie rodičov, ktoré sme vypožirovali, nie len moje konštatovanie. V mnohých prípadoch cirkevné zbory rozvíjajú prácu s mládežou. Od istého bodu táto práca buď začne stagnovať, alebo sa rozvíja aj novými formami – často prostredníctvom občianskych združení. To zistili v každej cirkvi, a tak rímskokatolícka cirkev rozvíja prácu cez eRKO, evanjelici cez SEM. Niektoré YMCA združenia sú denominačne úplne nezávislé, zatiaľ čo iné úzko spolupracujú s konkrétnymi zbormi, ktoré si ich zvolili ako spôsob rozvoja svojej mládežníckej práce.

Dôležité je, že táto spolupráca nie je len maskovaním cirkevných zborov. Cirkev tu reálne tvorí niečo, čo už nie je cirkvou, hoci to má k cirkvi blízko. V tomto priestore sa cítia dobre ľudia z cirkvi, ale aj tí, ktorí sú voči cirkvi z rôznych dôvodov zdržanliví. V našich očiach je to výborné, a chceme tým slúžiť každému, kto to tiež považuje za dôležité. Asi najlepšími príkladmi sú tie YMCA združenia, ktoré síce vyrástli z konkrétneho zboru, ale

neskôr slúžili ako kontaktný bod pre viaceré kresťanské spoločenstvá. Uvedomujeme si, že tento prístup môže prinášať aj určité riziká, ale naša skúsenosť ukazuje, že takáto spolupráca nie je na úkor miestnych zborov. Práve naopak, tieto združenia často podporujú rast a rozvoj niekoľkých cirkevných spoločenstiev súčasne.

Rodičia vnímajú YMCA tábory ako bezpečné a otvorené prostredie, kde sa ich deti môžu rozvíjať a zažiť hodnotné aktivity, bez toho, aby museli riešiť otázku cirkevnej príslušnosti. Sme radi, že takýmto konkrétnym spôsobom môžeme v spolupráci s miestnymi kresťanskými komunitami pomáhať naplňovať potreby miestnych ľudí.

Je kresťanské pozadie vašich aktivít viditeľné, alebo ide o aktivity, ktoré sú INÉ ako bežné, svetské? Teda – ako sa prezentuje kresťanstvo vo vašich aktivitách?

Viditeľnosť kresťanského pozadia našich aktivít sa líši v závislosti od konkrétnej činnosti. Niektoré aktivity sú otvorené kresťanské (študijné skupinky, spevácke aktivity zamerané na kresťanské piesne), zatiaľ čo iné sú skôr zamerané na budovanie vzťahov a poskytovanie služieb komunite (airsoft, volejbal). Vždy však platí, že nejde len o samotnú aktivitu, ale predovšetkým o vzťahy, ktoré sa pri nej vytvárajú.

Kresťanstvo sa v našich aktivitách prezentuje predovšetkým cez:

Záujem o ľudí – vzťahy: Naši vedúci a dobrovoľníci sa aktívne zaujímajú o potreby účastníkov a často idú nad rámec svojich povinností, aby im pomohli. Robia to preto, lebo im na deťoch a mladých ľuďoch skutočne záleží. Kladieme dôraz na budovanie autentických a trvalých vzťahov, kde vedúci je skutočný človek odhodlaný pre skutočné vzťahy a odovzdávajúci skutočný čas.

Hodnoty: Naše aktivity sú založené na kresťanských hodnotách, ako sú láska, spravodlivosť, služba a úcta k druhým.

Evanjelium: Hoci nie vždy otvorene hlásame evanjelium, sna-

aj neveriaci a fungujú (aspoň pokiaľ si pamätám) veľmi dobre.

Miestne združenia YMCA majú veľkú samostatnosť. Národná kancelária ich podporuje, nie



žíme sa ho žiť cez naše skutky a postoje a vo vhodných chvíľach hovoríme evanjelium priamo.

Ak sa spýtame inak: je možné byť pár mesiacov v YMCA a nepočuť evanjelium? Odpoveď je: Nie. Evanjelium sa prezentuje cez láskavé skutky, cez ochotu pomáhať, cez budovanie dobrých vzťahov aj priamo cez čítanie Biblie. Veríme, že u nás, podobne ako v každej správnej kresťanskej komunite, ľudia evanjelium nielen počujú, ale aj zažívajú.

Zasahujete nejakou do aktivít miestnych združení, alebo im nechávate úplnú samostatnosť? Resp. musia dodržiavať nejaké normy, vami dané pravidlá? Viem, že niektoré miestne združenia vedú

riadi. Jednotu zabezpečuje stoženie sa s jasne definovaným poslaním YMCA a povinnosťami členov. Spolupracujeme, vymieňame si nápady a podporujeme sa.

Možno na doplnenie predchádzajúcej otázky: Čo plánujete v tomto roku – máte nejaký leitmotív, na ktorý chcete dať dôraz? Alebo to nechávate na miestnych združeniach V YMCA kladieme dôraz na autonómiu miestnych združení, preto im nechávame veľkú mieru samostatnosti pri plánovaní ich aktivít. Je ťažké nájsť spoločný leitmotív pre všetky združenia, keďže každé z nich je jedinečné a reaguje na špecifické potreby svojej lokálnej komunity.

Našou snahou je však zabezpečiť, aby všetky združenia dodržiavali základné hodnoty a poslanie YMCA. V tomto roku sa chceme zamerať na niekoľko konkrétnych krokov:

Sietovanie kempov: Posilnenie spolupráce a výmena skúseností medzi vedúcimi denných táborov je v plnom prúde – budeme radi ak sa pridáte aj vy!

HP gaming garage: Rozvoj a podpora programov zameraných na zodpovedné využívanie digitálnych technológií a e-sportu.

Rozvojová rada budovy YMCA v Bratislave: Príprava a realizácia plánov na rekonštrukciu a modernizáciu budovy, aby mohla lepšie slúžiť komunite.

Dobrovoľníctvo:

Podpora a rozvoj dobrovoľníckych programov, ktoré sú základom našej činnosti.

Náš hlavný motív však zostáva nemenný: „Bezpečný priestor pre ďalší krok“. Chceme, aby YMCA bola miestom, kde sa ľudia môžu rozvíjať, rásť a objavovať svoj potenciál.

Máte 12 miestnych združení po celom Slovensku. Niektoré pracujú naozaj v ťažkých podmienkach a je „zázrak“, že aktívne prežívajú. Spomeňte aspoň jednu...

Áno, medzi našimi 12 miestnymi združeniami sú aj také, ktoré pracujú v náročných podmienkach a ich aktívne pôsobenie je skutočne obdivuhodné. Rada by som vyzdvihla prácu **YMCA Revúca**, ktorá pôsobí v Jelšave.

Jelšava je mesto s vysokou mierou nezamestnanosti a sociálnym vylúčením, najmä rómskej komunity. YMCA Revúca tu vyrástla z práce jednej vdovy, ktorá založila malú skupinku s miestnymi dievčatami a po svojej smrti darovala svoj dom na tieto účely. Z týchto mimoriadne motivačných „dvoch halierov“ tu YMCA už dlhé roky pôsobí pod názvom komunitné centrum Jordán (za

centrom tečie potôčik s názvom Jordán). Táto práca najprv stála výlučne na dobrovoľníkoch, no postupne sa profesionalizovala. Rozhodli sa tu žiť rodiny, ktoré sa vzdali niektorých príležitostí, aby mohli slúžiť tam, kde ich povolal Boh. Dnes sú z nich vysoko kvalifikovaní profesionáli. Na dennej báze riešia náročné situácie a zároveň drobnými krokmi pozitívne ovplyvňujú konkrétne životy. Ich prácu dopĺňajú miestni dobrovoľníci, ale aj dobrovoľníci z iných oblastí Slovenska a zo zahraničia. Chceme preto vyjadriť veľké poďakovanie všetkým dobrovoľníkom a pracovníkom YMCA Revúca za ich obetavú službu a pozvať ďalších, aby sa k nim pridali a pomohli im v ich dôležitej práci.

Uplynulo už 10 rokov od vtedy, ako ste vyhrali dlhoročný súdny spor o historickú budovu YMCA v Bratislave. Ide o chránenú pamiatku v hodne zanedbanom stave. Myslím si, že je to dosť ťažký balvan, ktorý ste zdedili. Dá sa vám ho nejako obrusovať a zúrodňovať? Aké s tou budovou máte plány?

Vlastníctvo historickej budovy YMCA v Bratislave je pre nás veľkým privilegiom, ale zároveň aj veľkou zodpovednosťou. Ide o prvú budovu YMCA postavenú ymkármami na európskom kontinente, čo z nej robí významnú pamiatku. Avšak, z jej 100-ročnej histórie bola vo vlastníctve YMCA len 30 rokov, z toho posledných 10 rokov po náročnom, viac ako 11-ročnom súdnom spore.

Chcem vyjadriť veľkú vďaku bývalému generálnemu sekretárovi Daliborovi Perašínovi, bývalému predsedovi Mirovi Hrivnákov, súčasnému predsedovi Igorovi Pížovi a riaditeľovi budovy YMCA Radovanovi Jančulovi za ich obetavú prácu a úsilie pri získaní a udržiavaní tejto budovy. Prešli sme si náročným súdnym sporom, čelili tlakom po získaní

budovy, riešili priebežné problémy a prekonali krízové obdobia, ako bola pandémia COVID-19. Ich nezištný vklad pre budúce generácie je pre nás rovnako inšpiratívny ako vklad tých, ktorí budovu postavili.

Na stole máme skvelé rozvojové plány, ktoré môžu premeniť budovu YMCA na zdroj financií pre miestne združenia a – čo je najdôležitejšie – na kontaktné miesto pre miestnu cirkevnú komunitu a ľudí, ktorí hľadajú bezpečný priestor pre ďalší krok. Takým miestom sa nemôže stať hociktoré miesto, ale táto budova ním už je – optimistické odhady hovoria, že toto miesto navštívila možno aj desatina obyvateľov Bratislavy. Preto prosíme o modlitby, aby sa táto veľmi reálna vízia naplnila.

Pred nami sú najväčšie kresťanské sviatky – Veľká noc. Pripravujete v rámci YMCA nejaké špeciálne aktivity, podujatia? Ako tieto sviatky prežívate v rodine?

Veľká noc je pre nás v YMCA obdobím, kedy sa najviac prejavuje spolupráca s miestnymi kresťanskými komunitami. Aktivity ustupujú do úzadia a do popredia sa dostávajú vzťahy. Ľudia z našich komunít využívajú dôveru, ktorú si vybudovali a pozývajú ľudí, ktorí by inak toto pozvanie nedostali, aby spolu s miestnymi veriacimi slávili Veľkú noc. Chceme, aby každý, kto príde do kontaktu s YMCA, mohol hlbokým spôsobom zažiť radostnú zvesť o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista.

Ako rodina, ktorá zároveň slúži na konkrétnom cirkevnom zbore prežívame Veľkú noc v spoločenstve tohto zboru. Foriem je k dispozícii pomerne dosť, pre nás sú dôležité tie, ktoré dávajú priestor zastaviť sa, uvidieť Stvoriteľa, ktorý dovolil, aby mu stvorenstvo plulo do tváre, dotknúť sa Jeho rân a radovať sa z prázdneho hrobu. ■





VO VEŽI

Kristína Uhlíková

Chceš splniť všetko,
čo si si predsavzala:
poslušné dievča chodí
každú nedeľu do kostola.

Bez ohľadu na strach a pochybnosti
čosi ťa núti stúpať až do výšky
vlastných očakávaní.

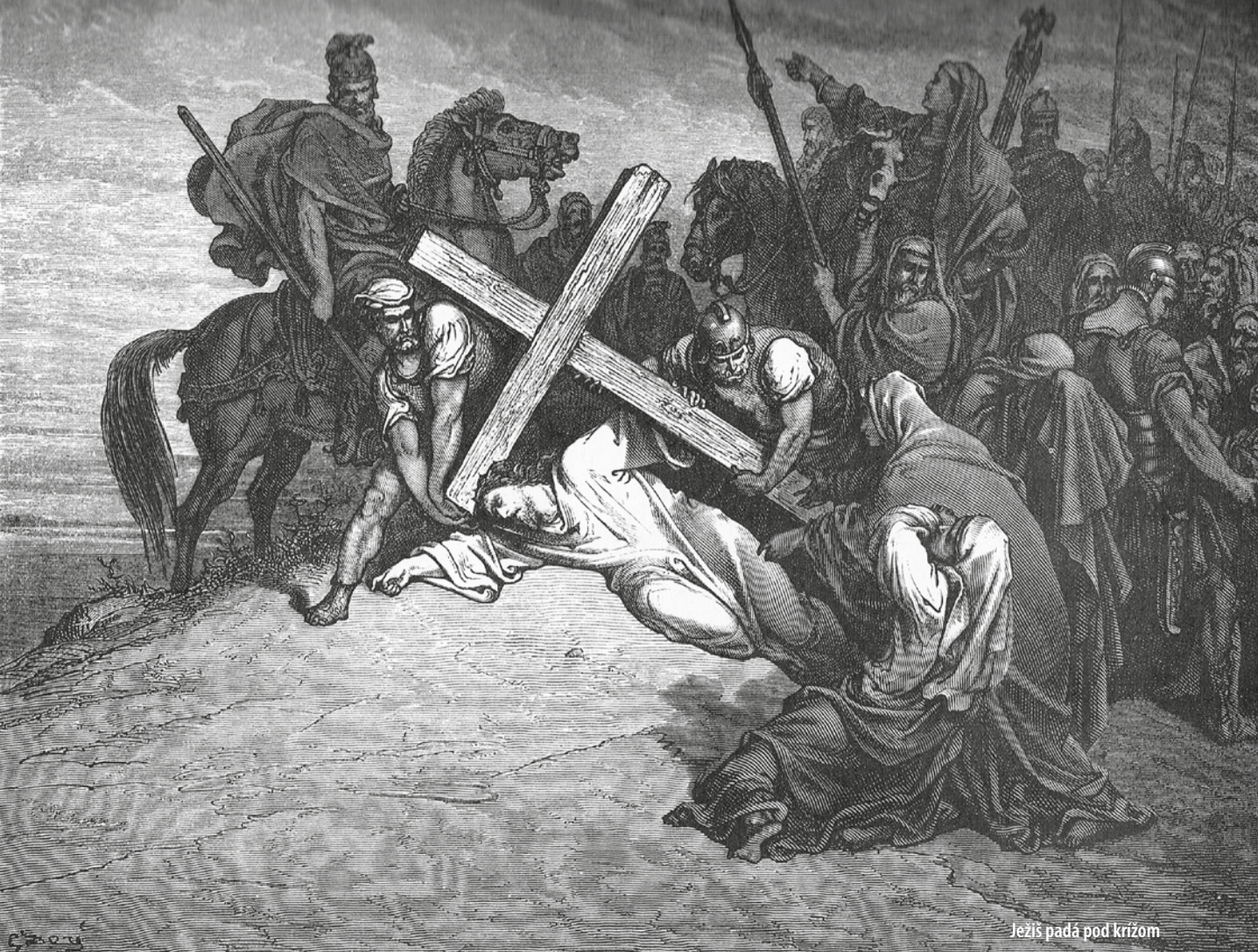
Hlava sa točí hore schodmi,
vo zvonici sa ťažko dýcha,
zúžený priestor, a tá zatratená pýcha:
oprieš sa o múr, či sa nepozviechaš.

Hrdlo ako hrádza,
cez ktorú sa tlačí von celá rieka.

Zvonku sa to nezdá,
vo veži sa ešte svieti.
No v tebe všetko zhaslo.
Tie márne pokusy o záchranu sveta,
a pritom ty si ten vták, čo nevie lietať.

A tak ti neostáva iné, len zostúpiť
s križom, čo si si sama naložila,
s bremenom, čo v sebe nosíš
aj vtedy, keď by si nemusela.

Za každou zákrutou nová pripomienka:
na toto nestačíš,
došla si na koniec svojich síl
a zachytiť ťa môže už len doráňaná ruka.



Jezis padá pod krížom

OD NEDELE DO NEDELE



PETER PRIŠTIAK

Ilustračné obrazy: GUSTAVE DORÉ, BIBLIA

Kvetná nedeľa

JEŽIŠ – VELITEĽ

Lukáš 19

Po týchto slovách kráčal vpredu a uberal sa do Jeruzalema. Keď sa priblížil k Betfagé a Betánii, k vrchu, ktorý sa volá Olivový, poslal dvoch učeníkov so slovami: „Chodte do dediny, ktorá je naproti. Len čo do nej vojdete, nájdete priviazané osliatko, na ktorom ešte nikto nikdy nesedel. Odviažte ho a privedte! Ak sa vás niekto spýta: Prečo ho odväzujete?, odpovedzte takto: „Pán ho potrebuje.“ Tí, ktorých poslal, odišli a našli všetko tak, ako im povedal. Keď odväzovali osliatko, povedali im jeho majitelia: „Prečo odväzujete osliatko?“ Oni odpovedali: „Pán ho potrebuje“.

Ako šiel, predstierali na cestu svoje plášte (Lk 19, 28 – 36).

Ježiš – Veliteľ

Možno to znie trochu zvláštne a bolo by vhodnejšie nazvať ho Pán, Vodca, Kráľ. Veliteľ – to znie tak militantne. Avšak tento názov v nás má vyvolať naliehavosť – poslúchať Ho na slovo. Je to to najlepšie, čo môžeme urobiť. Udalosť dnešného textu sa popisuje ako „Kvetná nedeľa“. Všimnime si, ako je v ňom popísaná iniciatíva Pána Ježiša.

Čím je Pán bližšie k Jeruzalemu, tým viac ho vidíme ako veliteľa:

- *kráčal vpredu* (v. 28), keď to porovnáme s udalosťou pred Jerichom, predpokladáme, že až posiaľ bol Pán kdesi uprostred zástupu, teraz je úplne vpredu;
- *poslal dvoch učeníkov* (v. 29), má už niečo pripravené. Učeníci na slovo vykonávajú jeho povel, aj keď vôbec nerozumejú o čo ide;
- *Pán ho potrebuje* (v. 31) je stručná informácia pre majiteľov oslika, a tí ho prepúšťajú ochotne, bez odvrávania, skutočne, ako keď veliteľ zavelí a všetko sa urobí;

Ježišova prevaha a vedenie sú v týchto veršoch úplne zrejmé. Na chvíľu si všetci museli uvedomiť, že tu majú niekoho väčšieho, a tak sa zúčastnených učeníkov a neskôr aj zástupov zmocňuje posvätná úcta a bázeň. A predsa je Jeho „velenie“ veľmi zvláštne. Hoci mal na to, aby v tejto chvíli zatriasol Jeruzalemom a všetko navždy zmenil – stretávame sa u Neho s postojom, ktorý učeníkov určite prekvapil.

Pokorný

Keď sa približoval k úpätiu Olivového vrchu, začal celý zástup učeníkov mocným hlasom radostne chváliť Boha za všetky zázraky, ktoré videli. Volali: „Požehnaný, ktorý prichádza ako kráľ v mene Pánovom! Pokoj na nebi a sláva na výsostiach!“ Vtedy mu niektorí farizeji zo zástupu povedali: „Učiteľ, napomeň svojich učeníkov!“ On však odpovedal: „Hovorím vám: Ak budú títo mlčať, kamene budú kričať!“ (Lk 19, 37 – 40).

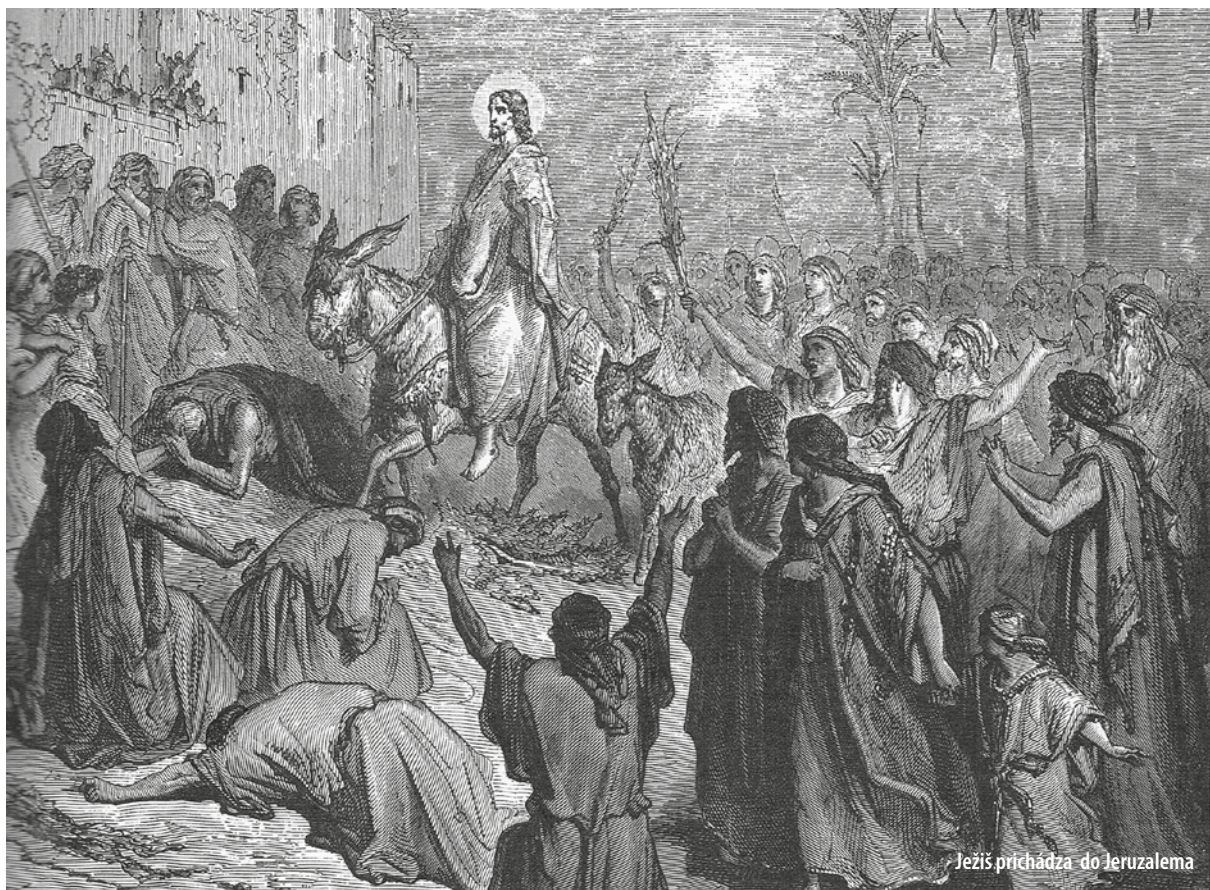
Je jasné, že všetko, čo sa udialo v posledných kilometroch na ceste Ježiša do Jeruzalema bolo dávno Bohom pripravené. Celá udalosť Jeho príchodu do Jeruzalema je naplnením dávneho Božieho sľubu, ktorý vyriekol prorok Zachariáš pre Izrael: *Hlasne plesaj, dcéra Siona, zvučne jasaj, dcéra Jeruzalema. Pozri, tvoj kráľ prichádza k tebe, je spravodlivý a prináša víťazstvo, je pokorný a jazdí na oslovi, na osliatku, mláďati oslice* (Zach 9, 9).

To, že Ježiš jazdil na osliatku neznamena, že sedel na malom žriebätku, ale na mladom dospelom žrebčovi, plnom energie, ktorý však až posiaľ nebol nikým použitý. V starozmluvnom Izraeli sa často pre posvätné úlohy používali zvieratá, ktoré ešte neboli zapriahnuté do žiadnej práce. A všetky tie úkony, ktoré v tejto chvíli spontánne vykonávajú učeníci a zástupy, sa veľmi podobali korunovácii kráľa. No prorocký text znie zvláštne – je to pokorný kráľ – nepresadzuje svoju zvrchovanosť násilne – prichádza jazdiac na oslovi – aby ukázal, že Jeho moc nespočíva v zbraniach a predsa jej nikto neodolá. Ešte budúce kapitoly evanjelia ukážu – kam až siahala Jeho pokora. Tento pohľad na nášho Veliteľa vnáša do nášho srdca dôveru, že hoci je zvrchovaný a mocný, ponížil sa, aby nám bol blízko.

Súcitný

Keď sa už priblížil a uzrel mesto, zaplakal nad ním a povedal: „Kiežby si aj ty, aspoň v tento deň, spoznalo, čo ti prináša pokoj! Teraz je to však skryté pred tvojimi očami. Lebo prídu na teba dni, keď ťa tvoji nepriatelia oboženú valom, obkľúčia ťa a zovrú zo všetkých strán. Zrovnajú ťa so zemou a s tebou aj tvoje deti, a nenechajú v tebe kameň na kameni, pretože si nepoznalo čas svojho navštívenia (Lk 19, 41 – 44).

Ježiš je Veliteľ, ktorý má súcit. To zachytáva stredný oddiel nášho textu: Keď sa priblížil a uzrel mesto, zaplakal nad ním (v. 41). V evanjeliách Pán plače len dvakrát – raz pri hrobe Lazara a druhý raz pri



pohľade na Jeruzalem. Nie je to plač sebalútosti – je to úprimný nárek nad všetkými ľuďmi v Jeruzaleme, ba aj tými, ktorí sa ešte len mali narodiť. Pán prorocky vidí údel Jeruzalema a je to pre neho také silné, že sa nemôže zdržať a plače. Plače, lebo Jeruzalem je blízko záchrany, a predsa ju odmieta. Predstavte si, že vidíte, ako sa niekto rúti do istej záhuby, no pomoc neprijíma. A čo keď je to niekto nám blízky – dieťa alebo vnúča? Takýto zármutok sa zmocňuje Pána Ježiša, lebo On súciti so svojim ľudom. Naša neposlušnosť spôsobuje Jeho bolesť.

Dôsledný

Keď vošiel do chrámu, začal vyháňať predavačov a povedal im: „Je napísané: Môj dom bude dom modlitby. Vy ste však z neho urobili pelech lotrov.“ A deň, čo deň učil v chráme. No veľkňazi, zákonníci a vodcovia ľudu sa Ho usilovali zahubiť. Nevedeli však, čo robiť, lebo všetok ľud na ňom lípol a počúval ho (Lk 19, 45 – 48).

Posledné verše hovoria o tom, ako Pán trávil dni pred Veľkou nocou v Jeruzaleme – deň, čo deň učil v chráme. Odovzdával všetko, čo mal od Otca, aby pripravil svoj ľud na dielo vykúpenia. No začiatok tohto vyučovania bol veľmi dramatický. Pán nemohol uniesť, že sa nádvorie chrámu zmenilo na tržnicu, kde sa predávali obetné zvieratá a menili peniaze.

A preto Pán vyháňa predavačov. Je dôsledný. Nechá veci tak, ako sú – dáva to do poriadku. Je celkom zrejmé, že toto konanie vzbudilo nevôľu duchovných autorít. Bola to iste posledná kvapka do pohára ich hnevu. Závideli a žiarlili na Učiteľa z Nazaretu – nevidiac, že je to Boží Syn. Priamo sa píše: *usilovali sa ho zahubiť*.

A predsa nám posledná veta hovorí o tom, že Pán má prevahu: *Nevedeli však čo robiť*. Boli bezradní – bezmocní, lebo *všetok ľud na ňom lípol a počúval ho*.

Ježiš – Veliteľ

Nevedel som nájsť vhodnejšie pomenovanie, lebo je to to najlepšie, čo môžeme urobiť – úplne sa mu poddať a denne Ho poslúchať. Aké smutné a tragické je, keď si zvykneme na kresťanstvo, v ktorom Pána Ježiša vyznávame, ale robíme si, čo chceme. Tento text nás vyzýva k tomu, aby sme vyznali Pánovi Ježišovi každú neochotu poddávať sa mu:

Pane, odpusti, ak som celkom nechcel počúvať Tvoj hlas – ak som pre svoju slepotu neporozumel Tvojmu vedeniu, veď ma, prosím, a hovor ku mne znovu! ■

Veľký piatok

SPRAVODLIVÝ ZA NESPRAVODLIVÝCH

Lukáš 23

Apoštol Peter vo svojom liste povzbudzuje veriacich, ktorí znášajú ťažkosti a trpia pre svoju vieru, lebo je lepšie trpieť – ak je to Božia vôľa – za dobré veci, ako za zlé správanie. A motivuje ich príkladom Pána Ježiša, ktorý *trpel raz navždy za hriechy, spravodlivý za nespravodlivých, aby vás priviedol k Bohu* (1 Pt 3,18a). A tak od témy ich utrpenia postupne prechádza k téme vykúpenia, a teda zástupnej smrti, ale aj vzkriesenia Pána Ježiša Krista.

Spravodlivý za nespravodlivých – to je refrén celej Biblie, hlavná téma, jemná niť, ktorá sa ťahá od knihy Genezis a postupne silnie. Prorok Izaiáš to hovorí záhadnými slovami o spravodlivom Služobníkovi, ktorý: *ospravedlní mnohých, vezme na seba ich viny!* (Iz 53, 11b). Táto téma je podstatou evanjelia a hlavným dôvodom apoštolských listov. Prečo? Lebo je jediným zdrojom našej istoty, pevnou zárukou našej spásy, dáva nám odvahu pristupovať k Bohu s úplnou dôverou a vnímať Jeho dobrotu a lásku.

Evanjelium Lukáša vrcholí v 23. kapitole, kde je popísaná Kristova smrť. Nevieme, čo všetko chcel Lukáš zdôrazniť v kapitole, ktorá je bohatá na rozhovory a rôzne situácie. No zdá sa mi, že jedným z dôrazov bolo ubezpečiť čitateľa (Teofila a potom aj nás), že to prorocké zaslúbenie: *môj spravodlivý služobník ospravedlní mnohých*, sa na kríži dokonale naplnilo. Prečo si tak myslím? Lebo tá Ježišova nevina sa v kapitole znovu a znovu spomína.

Na tomto človeku nenachádzam žiadnu vinu... (v. 4),

hovorí Pilát. Na rozdiel od evanjelistu Jána, Lukáš veľmi neopisuje rozhovor Piláta s Ježišom. K hore vyslovenému záveru Pilát prichádza bezprostredne po prvom krátkom vypočutí Ježiša. Následne sa Pilát snaží využiť zo zodpovednosti a poslať Ježiša k Herodesovi. Avšak ani ten, okrem posmechu a ponižovania, nevyniesol žiaden rozsudok. Prípadu sa znovu musel ujať Pilát.

Nenašiel som na tomto

človeku nijakú vinu... (v. 14),

hovorí Pilát druhýkrát a zdôrazňuje, že ju nenašiel ani Herodes. Usiluje sa Ježiša prepustiť. No zástupy prichádzajú s iným návrhom – nech im prepustí Barabáša. Pilát sa im znovu prihovoral a Lukáš

zdôrazňuje, že to bolo tretíkrát. Môžeme hádať, čo im povedal:

Nenašiel som na ňom nijakú vinu...

No tlak zo strany veľkňazov, popredných a ľudu narástol do takej miery, že Pilát ustúpil. Nie, nebol to justičný omyl, bol to rozsudok trestu vyrieknutý nad nevinným človekom na veľký popud zástupu. Čítame, že *Pilát sa rozhodol vyhovieť ich žiadosti. Prepustil teda toho, ktorý bol uväznený za vzburu a vraždu, a ktorého si žiadali, kým Ježiša vydal ich zvoli* (v. 25).

Ale On neurobil nič zlé... (v. 41),

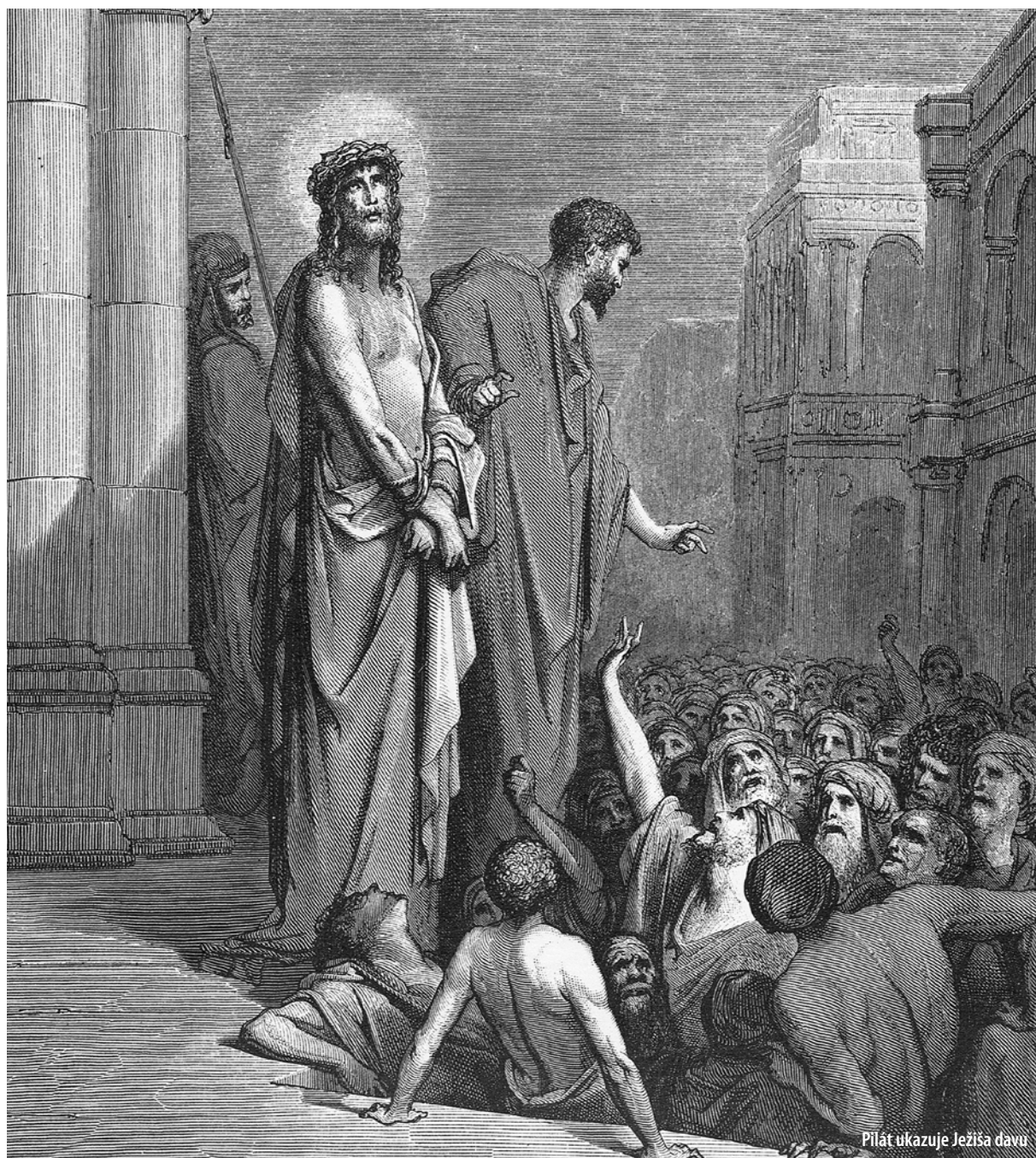
hovorí zločinec na kríži. Nachádzal sa v úplne inej situácii ako Pilát, no v podstate hovoril to isté. Lukáš opisuje príbeh o dvoch zločincoch bohatšie ako ostatní evanjelisti, jednému z nich sa otvorili oči, rozpoznáva nielen svoju vinu, ale aj Kristovu nevinnosť. A odvažuje sa osloviť Ho slovami: *Ježiš, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva* (v. 42).

Tento človek bol spravodlivý!

vyznáva aj stotník, keď pozoroval Ježiša na kríži. Pohanský vojak, veliteľ popravej čaty, tvrdý človek, zvyknutý na násilie – poznáva Ježišovu nevinnosť. No keď videl, ako Ježiš reaguje a čo sa deje pri jeho zomieraní, čítame si, že *oslavoval Boha a hovoril: Skutočne, tento človek bol spravodlivý!*

Máme to teda u Lukáša niekoľkokrát zopakované, aby sme znovu s údivom premýšľali nad tajomstvom vykúpenia. My sme zhrešili a odvrátili sa od Boha. Ortieľ bol vynesenej už v raji, hriech priniesol smrť. A predsa nedošlo k večnému odlúčeniu, lebo dávno predtým sa Boh rozhodol, že nás vo svojom Synovi vykúpi. Hospodin na tento okamih pripravoval svoj ľud prostredníctvom kňazskej služby. Obete boli starozákonnou káznou – vyučovaním o Božej svätosti. Bezchybné baránky zástupne zomierali kvôli množstvu previnení ľudu, aby bolo zrejmé, že hriech bolí a ničí, a predsa je Boží ľud ušetrený od záhuby.

Pán Ježiš sa stal našim Veľkňazom, no ako hovorí list Židom: *On nepotrebuje, ako veľkňazi, deň čo deň prinášať obete najprv za svoje hriechy, a potom aj za hriechy ľudí. Veď On to vykonal raz navždy, keď obetoval samého seba* (Hb7, 27).



Pílát ukazuje Ježiša davu

Veľké ubezpečenie

Tak môžeme v tejto veľkonočnej udalosti nachádzať veľké ubezpečenie. Máme Veľkňaza, skrze ktorého môžeme neustále prichádzať k Bohu. Veľkňaza, ktorý nás reprezentuje, veď je jeden z nás, no zároveň sa, na rozdiel od nás, nedopustil hriechu. Preto sa môže prihovárať za nás. Preto zoberme vážne túto výzvu: *Veď nemáme Veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcíť v našich slabostiach, ale Veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. Pristúpme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli pomoc v pravý čas* (Hb 4, 15 – 16).

Podobne ako my, avšak bez hriechu. Aká nádej, uistenie a pevný základ našej dôvery. *Podobne ako my*, a teda nám rozumie úplne vo všetkom. Môžeme v každej chvíli vedieť, že nič, čo prežívame Mu nie je vzdialené. Za všetko sa môžeme modliť s vedomím, že s nami súcíť. Skrze Neho prijímame Božie milosrdenstvo, priazeň, odpustenie, uistenie. A to všetko preto, lebo prešiel skúškami podobne ako my, ale *bez hriechu*. Bol tým bezchybným, dokonalým Baránokom. Zomrel spravodlivý za nespravodlivých, a tak nás priviedol k Bohu! ■

Veľkonočná nedeľa

AKO SA RODÍ VIERA

Lukáš 24

V poslednej kapitole evanjelia Lukáša máme tri rôzne príbehy o tom, ako v srdciach jednotlivých ľudí vznikala viera vo vzkrieseného Krista. Nie, že by predtým v Neho neverili. Všetci zúčastnení – ženy, dvaja na ceste do Emaus a celá skupina učeníkov Pána Ježiša milovali, nasledovali a dôverovali mu. A predsa ich viera musela dozrieť a prejsť veľkou skúškou, až kým sa nestala pevnou a jasnou. V tom sa im podobáme a niekde medzi nimi môžeme vidieť aj sami seba. Veď podobne ako oni, sme neraz vo svojej viere smutní, neistí, pochybujeme a bojíme sa.

Hľadáme v texte Lukáša niečo, čo by nám pomohlo vidieť, ako sa uprostred mnohých dojmov, pochybností a zmätku rodí pravá viera. Tá, ktorá má prebývať v našich srdciach a ktorá je pevne zakotvená v Božej milosti.

Keď skúmame jednotlivé situácie a rozhovory všimneme si v každom z nich to zvláštne slovo „musí“. Skúsme premýšľať, aké miesto má v kontexte udalostí vzkriesenia. Pozorujeme ho v každom z troch hlavných oddieloch kapitoly.

Syn človeka musí byť vydaný do rúk hriešnikom a ukrižovaný,

hovorí anjeli ženám a pokračujú: *ale tretieho dňa musí vstať z mŕtvych* (v. 7) a pripomínajú im tak slová, ktoré im Pán Ježiš povedal, keď bol ešte v Galilei. Ženy sa ešte spamätávajú z úľaku, no Lukáš nám hovorí, že *si spomenuli na Jeho slová, vrátili sa od hrobu a všetko porozprávali Jedenástim a všetkým ostatným* (v. 9). A tak nadobúdame dojem, že v tejto chvíli boli ženy najbližšie zo všetkých k pochopeniu predivného plánu vykúpenia, ktoré zahrňovalo smrť a vzkriesenie Krista.

No svedectvo žien nepresvedčilo mužov, čítame: *neverili im* (v. 11). Akurát Peter (a podľa iného evanjelistu aj Ján) sa rozhodol bežať k hrobu. A naozaj – hrob bol prázdny. Peter odchádza s úžasom. Bola to už viera?

Či nemusel Kristus toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?

Pýta sa neznámy muž dvoch na ceste do Emauz, keď sa spolu s nimi rozpráva o posledných udalostiach v Jeruzaleme. Oni sú zronení a opisujú mu všetko, čo sa stalo s Ježišom. Zároveň sa podelia aj so svojím sklamaním: *A my sme dúfali, že On vykúpi Izrael* (v. 21). A potom mu hovoria o zvláštnom objave prázdneho hrobu, o ženách a o zvesti vzkriesenia. Akurát to malo jeden háčik: *No Jeho nevideli* (v. 24). Citovaná otázka neznámeho muža

sa zmenila na jedinečný výklad Mojžiša a prorokov, ktorí už vopred hovorili o Kristovi. A celé sa to končilo pozvaním neznámeho muža do domu, lámaním chleba, zjavením sa a zmiznutím Ježiša.

Musí sa vyplniť všetko, čo je o mne napísané... hovorí Pán Ježiš, keď sa napokon zjavil všetkým svojim učeníkom. Jeho príchod ich vyľakal, aj keď sa už s Ním predtým niektorí stretli (v. 31, 34). Mysleli si, že je to duch. A tak si vypýtal kúsok ryby a jedol pred nimi. A potom s nimi prechádzal Písmom. Lebo ono odkrýva svätý Boží zámer Otca so Synom. Až posiaľ učeníci mnohému nerozumeli. Aj keď poznali Pána Ježiša, počúvali Ho a dotýkali sa Ho. Ale až teraz začínajú rozumieť, že On je tým poslušným Synom, ktorého vôľa, stotožnená s Otcovou, pre Neho znamenala jednoznačné „musím“. Vnímal to ako cestu, ktorou má kráčať, akokoľvek vyzerala ľudsky odpudivo a beznádejne. On však tou cestou šiel dobrovoľne a s plným vedomím Božej lásky. Tak to vyjadruje apoštol Ján: *Ježiš vo vedomí toho, že Otec mu dal všetko do rúk a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza...* (Jn 13, 3). Alebo pisateľ listu Hebrejom: *Miesto radosti, ktorá bola pred ním, pretrpel muky na kríži, pohrdol potupou a teraz sedí po pravici Božieho trónu* (Hb11, 2).

Učeníci začínajú rozumieť, ich myseľ Pán otvoril, *aby chápali Písma* (v. 45). A tak sa v ich srdci zrodila viera, ktorú potom na Letnice Duch Svätý zapálil a zmocnil k službe evanjelia.

A ako je to s nami – veriacimi? Môžeme vyznať, že aj v našom srdci sa zrodila takáto viera? Viera, ktorá prebývala v učeníkoch, a potom v tisícoch ďalších, ktorým bolo zvestované evanjelium? Čo je charakteristické pre takúto vieru? Akýmsi spôsobom je spojená s tým Božím „musí“. Lebo ak naša viera nie je reakciou na Božiu vôľu, ozvenou Jeho konania, potom je len výplodom ľudskej fantázie a našich predstáv o tom, ako asi má vyzeráť kresťanstvo. Naš Pán bol plne podriadený tomu „musím“ vyjadrenému v Písmach, šiel cestou, ktorá bolo vytýčená vo večnosti a Božia vôľa sa mu stala vášňou a pokrmom. Práve tak sa nám mohol stať Spasiteľom, pevnou zárukou a istotou našej viery.

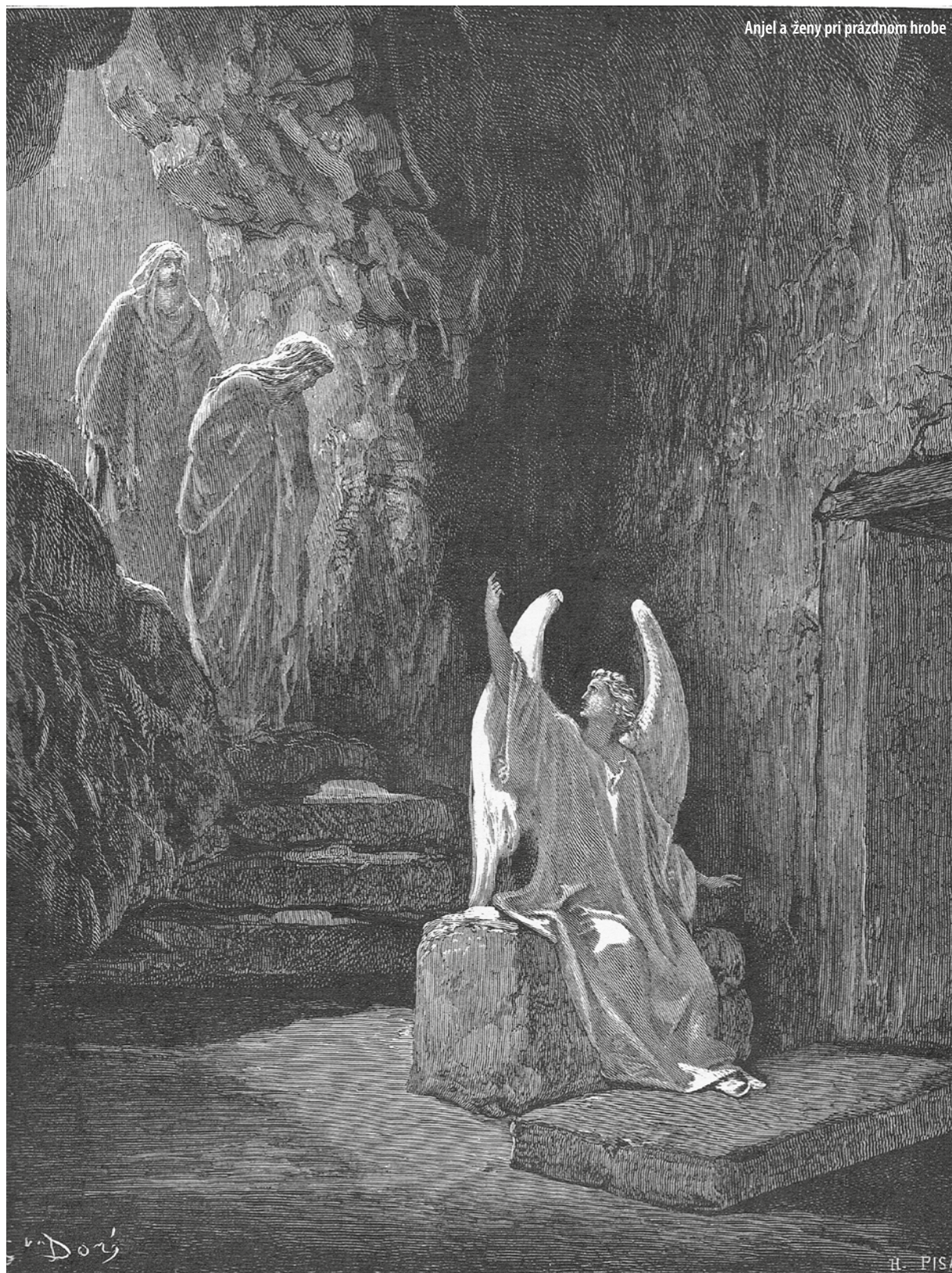
Ak On musel, aj my sa máme podriadiť Božej vôli a v pokání prijať milosť odpustenia, cestu posvätenia a všetky tie Božie požehnania, ktoré nám pripravil, aby sme z nich žili.

Snáď najlepšie bude zakončiť to slovami apoštola Pavla: *Prosím vás teda bratia (a sestry), pre rôzne Božie milosrdenstvo, aby ste odovzdávali*

svoje telá ako živú, svätú, Bohu príjemnú obeť, ako vašu rozumnú službu Bohu. A neprípodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením

zmýšľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo Mu je príjemné, čo je dokonalé (R 12, 1). ■

Anjel a ženy pri prázdnom hrobe





PREČO KREŠŤANIA NESLÁVIA VEĽKÚ NOC V JEDNOM TERMÍNE

JÁN KRUPA

Hľadanie spoločného dátumu

Pribúdajú hlasy, aby sa od roku 2025 Veľká noc slávila spoločne. Vatikán je dokonca ochotný ustúpiť pravoslávny. Stály zástupca Konštantínopolského ekumenického patriarchátu pri Sviťovej rade cirkví arcibiskup Job (Getcha) nedávno otvoril tému reformy pravoslávneho kalendára. Podľa jeho slov 1 700. výročie Prvého nicejského koncilu v roku 2025 bude „dobrou príležitosťou poučiť kresťanov o nutnosti reformy kalendára a potrebe spoločného dátumu Veľkej noci, aby sme skutočne zostali verní rozhodnutiam prvého ekumenického koncilu“. Skutočnosť, že východný a západný dátum Veľkej noci sa v roku 2025 bude prekrývať, by sa mala chápať ako povzbudenie v tomto smere. Naposledy Veľkú noc v rovnakom dátume všetci kresťania slávili v roku 2017.

Rozhodnutie z Nicey

Nicejský koncil v roku 325 nielenže nariadil vyznanie viery, ktoré sa malo stať univerzálnym, ale tiež zaviedol spoločné slávenie Veľkej noci v celom

kresťanskom svete, zdôraznil vладыka Job. Predtým neexistoval spoločný dátum, pretože niektorí kresťania slávili Veľkú noc v deň židovského sviatku Pesach, kým iní v nasledujúcu nedeľu po Pesachu. V Nicei konciloví otcovia rozhodli, že Veľká noc sa bude sláviť v prvú nedeľu po prvom splne po jarnej rovnodennosti, a tak najneskorším možným dátumom je 22. marec a tým najneskorším možným 25. apríl. Koncil sa odvolával na astronomické údaje – rovnodennosť a spln mesiaca – aby určil dátum, a nie na určitý kalendár alebo určitý sviatok ako židovský Pesach, podotkol arcibiskup. Napriek tomu sú cirkvi „dnes, bohužiaľ, rozdelené, čo sa týka dátumu slávenia tohto veľkého sviatku. Dôvodom je to, že nie všetky používajú rovnaké pomocné prostriedky“. Pravoslávni veriaci ešte stále používajú juliánsky kalendár, ktorý v súčasnosti zaostáva 13 dní za astronomickou realitou, a navyše aj staré lunačné tabuľky, čo vedie k oneskorenému dátumu Veľkej noci.

O reforme kalendára sa diskutovalo už viackrát

Podľa slov vладыky Joba o reforme kalendára sa už diskutovalo viackrát, napríklad na Všepravoslávnom kongrese v Konštantínopole v roku 1923. Aj vzhľadom na neochotu niektorých pravoslávnych prijať „rímskokatolícky“ gregoriánsky kalendár srbský astronóm Milutin Milanković navrhol zrevidovaný juliánsky kalendár (= novo-juliánsky kalendár). Tento bol ešte presnejší ako gregoriánsky kalendár, no miestne pravoslávne cirkvi (Konštantínopol, Alexandria, Antiochia, Gruzínsko, Rumunsko, Bulharsko, Cyprus, Grécko, Albánsko, Poľsko, Česko, Slovensko a Fínsko) ho akceptovali len pre cyklus nepohyblivých sviatkov, nie však pre pohyblivý veľkonočný cyklus. Ruská pravoslávna cirkev sa na spomenutom kongrese nezúčastnila a ani neprevzala reformu juliánskeho kalendára.

Zástupca Konštantínopolského patriarchátu pri Svetovej rade cirkví pripomenul, že táto inštitúcia uskutočnila v roku 1997 konzultáciu s cieľom stanoviť spoločný dátum Veľkej noci. Výsledkom bolo odporúčanie uchovať si nicejské normy, že Veľká noc sa má sláviť v prvú nedeľu po prvom splne po jarnej rovnodennosti, no astronomické údaje, čiže jarnú rovnodennosť a spln, treba vypočítavať čo najpresnejšími metódami a ako základ k tomu použiť jeruzalemský poludník, miesto Kristovej smrti a zmŕtvychvstania. Po tom, čo už v prvých storočiach sa kresťania hádali o správnom dátume Veľkej noci a Nicejský koncil v roku 325 ukončil tento spor, sa nový zmätok začal v roku 1582. Vtedy pápež Gregor XIII. (1572 – 1585) zreformoval počítanie času v juliánskom kalendári, ktorý bol v platnosti od čias Júlia Céзара, aby reflektoval reálne striedanie ročných období na zemeguli, a tým sa začal písať príbeh gregoriánskeho kalendára.

Protestanti sa pripojili ku katolíkom až v 18. storočí. V pravoslávnych cirkvách sa v závislosti od krajiny od 20. storočia používa gregoriánsky i starý juliánsky alebo novo-juliánsky kalendár. Pri výpočte dátumu Veľkej noci sa však uplatňuje iba juliánsky kalendár, aby sa zabránilo novým štiepeniam v pravosláví po tom, čo už nie všetky pravoslávne cirkvi slávia v rovnakom dátume Vianoce. Dokonca v rámci Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku dnes časť cirkevných obcí používa juliánsky kalendár, kým ostatné cirkevné obce sa riadia novo-juliánskym kalendárom.

Reakcia Vatikánu

Kardinál Kurt Koch ocenil vyjadrenie arcibiskupa Joba. „Veľká noc je najväčším sviatkom kresťanov. Preto by bolo veľmi pekným a dôležitým znakom, keby sme my, kresťania, mali spoločný dátum pre tento sviatok,“ povedal predseda Pápežskej rady pre podporu jednoty kresťanov. Toto želanie veľ-

mi leží na srdci „aj pápežovi Františkovi a tiež koptskému pápežovi Tawadrosovi“. Dohodnúť sa na spoločnom dátume Veľkej noci síce nebude ľahké, no oplatí sa zasadzovať za to, myslí si Koch. Pápež František sa už v roku 2015 obrátil na patriarchov Moskvy a Konštantínopolu s apelom, aby hľadali spoločné riešenie a rôzne termíny Veľkej noci označil za škandál. Dokonca prejavil ochotu prevziať pravoslávny dátum. Pripomenul, že Katolícka cirkev je pripravená na toto riešenie už od čias pápeža Pavla VI. V prílohe k liturgickej konštitúcii Druhého vatikánskeho koncilu Sacrosanctum concilium prejavil otvorenosť pre nové stanovenie dátumu Veľkej noci, „avšak pod podmienkou, že toto nové stanovenie dátumu prevezmú všetky kresťanské cirkvi“.

Štyri návrhy, ako dosiahnuť spoločný dátum

Ako vysvetlil innsbrucký liturgista Liborius Luma, v rámci úsilia o nájdenie spoločného dátumu Veľkej noci sa v ostatných desaťročiach diskutovalo o štyroch návrhoch, avšak bez výsledku.

Jedným návrhom bolo, aby všetky cirkvi vypočítavali dátum Veľkej noci podľa gregoriánskeho kalendára. Na tento návrh pristúpila len Fínska pravoslávna cirkev. Ďalším návrhom bolo, aby sa všetky kresťanské cirkvi dohodli na dátume Veľkej noci podľa juliánskeho kalendára. A tak dátum Veľkej noci by pre Západ už nepripadal medzi 22. marec a 25. apríl, ale medzi 4. apríl a 8. máj. Tretím návrhom bol tzv. aleppský model. Ide o upravený gregoriánsky dátum Veľkej noci, ktorý schválila na tento účel zriadená komisia Svetovej rady cirkví v roku 1997 v Aleppe (Sýria). Tento model do značnej miery zodpovedá gregoriánskeму kalendáru, no ponecháva presné určenie začiatku jari platnému stavu vedeckého výskumu a – toto je v istom zmysle ekumenická pointa tohto návrhu – má ako geografický referenčný bod jeruzalemský poludník. A nakoniec štvrtý návrh: Veľká noc sa vypočíta úplne nanovo, a potom sa bude konať vždy v konkrétnu nedeľu, napríklad vždy v druhú aprílovú nedeľu. Takéto návrhy sa šírili už v prvej polovici 20. storočia a našli sympatie na Západe i Východe. Dátum by sa určil podľa výsledkov bádania biblickej vedy, napríklad podľa rozšíreného názoru, že historickým dňom Ježišovej smrti bol 7. apríl roku 30. A tak Veľkú noc by bolo možné stanoviť na druhú aprílovú nedeľu ako nedeľu nasledujúcu po dátume Kristovej smrti.

Innsbrucký liturgista si myslí, že keby sa všetky kresťanské cirkvi dohodli na takomto predpise, nebolo by „porazených“ ani nikoho, kto by sa musel prispôbiť „dominantnej“ tradícii. ■

Zdroj:

www.svetkrestanstva.postoj.sk
Ilustračné foto (zdroj: goarch.org)



ŠÍPKA

Jana Nagajová

Nádej sa nevzdá,
aj keď sú kvety dávno opadané
a nevibrujú včelie krídla.

Červené šípky na vetvičkách
držia sa pevne,
hoci ich kmáše vietor.

Ešte aj mráz im dodá
sladkosť.



Skutočne vstal Kristus Pán!

v-85

Charles Wesley (1707-1788)
 prel. Ľudovít Fazekaš (1929-2017)

Ivan Valenta
 (1940)

E H E H

1. Skutočne vstal Kristus Pán! Radostne znie z všetkých strán,
 2. Dielo spásy dokonal, z hrobu vyšiel ako Pán.
 3. Víťazstvom sa skončil boj. Ó, smrť, kde je osten tvoj?
 4. Choď ta, kde ťa vedie Pán, nedbaj na žiaľ, množstvo rán.

E H E H

Skutočne vstal Kristus Pán! Radostne znie z všetkých strán,
 Dielo spásy dokonal, z hrobu vyšiel ako Pán.
 Víťazstvom sa skončil boj. Ó, smrť, kde je osten tvoj?
 Choď ta, kde ťa vedie Pán, nedbaj na žiaľ, množstvo rán.

Fism H Gism Cism Fism H E

neбом, zemou počuť ples: Víťazstvo nám dal Boh dnes,
 Slnce z mrakov vychodí, svitol nám deň slob - dy.
 Zdvihni hlavu Boží ľud, plesaj, dobrej mysle buď!
 Verne za Ním nes svoj kríž, raz sa v sláve zobu - díš.

A H E Cism Fism H E

neбом, zemou počuť ples: Víťazstvo nám dal Boh dnes.
 Slnce z mrakov vychodí, svitol nám deň slob - dy.
 Zdvihni hlavu Boží ľud, plesaj, dobrej mysle buď!
 Verne za Ním nes svoj kríž, raz sa v sláve zobu - díš.

3.4.1999

AKÉ BUDÚ ĎALŠIE OSUDY MÚZEA SESTIER ROYOVÝCH? ČINNOSŤ A VÍZIA MÚZEA

SAMUEL JURČO, archivár a pracovník múzea



Stará Turá je rozlohou malé, ale srdcom veľké mesto. Z nášho mesta vyšli osobnosti, ktoré svojou činnosťou pohli dianím na celom Slovensku. Jozef Roháček ako prvý preložil Bibliu z pôvodných jazykov a čítame ju doteraz vo svojom jazyku. Mária a Kristína Royové, dve jednoduché ženy, dokázali vybudovať celý sociálny systém pomoci potrebným vďaka príspevkom dobrovoľníkov. V ich práci pokračovala Mária Rafajová, ktorá dokonca obdržala vzácne ocenenie Yad Vashem od štátu Izrael. Duchovná obnova protestantských cirkví mala centrum tiež u nás. Veľkosť mesta ani organizácie sa nepočíta rozlohou alebo počtom obyvateľov, ale schopnosťou ovplyvniť životy ľudí. Práve preto chceme toto ich dedičstvo zachovať a pokračovať v ňom. To je cieľom nášho múzea, o ktorého budúcnosti sa rozhoduje v týchto dňoch.

Múzeum sestier Royových je z pohľadu zákona o múzeách SR „múzejné zariadenie“, čo je nižšia kategória múzeí. Zriaďovateľom je občianske združenie Sluha a sme jeho organickou súčasťou. Patríme medzi menšie zariadenia, kde pracujú dobrovoľníci a raz za čas zamestnanec, možno brigádnik na dohodu. Sme nezávislí, a to nám dáva určitú slobodu.

Našimi témami sú život a dielo sestier Márie a Kristíny Royových ako aj ich rodina. Potom hnutie Modrý kríž a evanjelikálne cirkvi na Slovensku. Takisto nás zaujímajú regionálne dejiny a prebudeňské hnutia v strednej Európe, pretože priamo ohraničujú ostatné témy.

Vnútna práca múzea

Spravujeme predmety, knihy a písomnosti, týkajúce sa Royových, ktoré zhromaždili Michal Slavka (80. – 90. roky) a po ňom Pavol Trúsik (od r. 2010). Naposledy sme prevzali materiál z bývalej pamätnej izby K. Royovej (po r. 2022) V súčasnosti je u nás uložených možno až 80% materiálu, ktoré sa ich týka.

Moja vízia: Ide o množstvo materiálov, s ktorými sa dá pracovať. Aby sa dali použiť, je potrebné ich usporiadať a spraviť evidenciu, ktorá by sa dala použiť pre ďalšie účely. To už čiastočne

máme. Ešte však existujú ďalšie písomnosti na rôznych miestach (napríklad Evanjelický ústredný archív), ktoré by sme radi prevzali a zaradili, aby „bolo všetko pokope“. Ďalším krokom by bolo ich sprístupnenie digitalizáciou, čo vyžaduje veľa času.

Návštevy v múzeu

Keď navštívite naše múzeum, môžete stretnúť ľudí, ktorí sa vám budú venovať a oživia vám túto časť dejín. Na podklade vystavených dobových fotiek, dokumentov a predmetov vám predstavíme život a dielo sestier Royových. Pred časom Pavol Trúsik a Peter Ferík (predseda o. z. Sluha) prijali víziu: „Aby každé dieťa v Starej Turej poznalo Kristínu Royovú.“ Preto sa snažíme prispôbiť náš výklad tak, aby zaujal aj deti z materských a základných škôl.

Moja vízia: Rád by som rozšíril tieto možnosti aj o staršiu mládež nielen zo Starej Turej a blízkeho okolia. V našom regióne máme myjavské Múzeum SNR zamerané okrem iného na meruôsme roky a Múzeum M. R. Štefánika na Košariskách. Keď niekto z väčšej diaľky prijme pozvanie ku nim, môže sa zastaviť aj u nás, predsa len sa venujeme tomu istému obdobiu. Alebo ak niekto navštívi naše múzeum, je vhodné navštíviť aj Gazdovský dvor v Turej Lúke pri Myjave, kde sa venujú životu na dedine v období 19. storočia, kedy Royové vyrastali.

Publikácie o royovských témach

Venujeme sa aj písaniu odborných článkov. Napríklad Pavol Trúsik prispel do zborníka, ktorý sa venoval rodine Roy (Biografické štúdie 46, vydala Slovenská národná knižnica, Martin, 2023). Do časopisov píše pravidelne Iveta Topolčányová.

Moja vízia: V súčasnosti pripravujem publikáciu o živote Márie a Kristíny Royových. Existujú aj ďalšie zaujímavé osobnosti a témy, ktoré by si zaslúžili spracovanie. Môže to byť napríklad Jozef Roháček, prekladateľ Biblie a veľmi svojrázna osobnosť. Alebo Marie Rafajová, ktorá viedla na Starej Turej sociálny prácu v pohnutých časoch 2. sv. vojny a komunizmu.



S R. Royom otcom Christíny Roy menovkyňou Kristíny Royovej



Archív - depozitár múzea

Propagácia royovských tém

Už v minulosti sa viacerí pokúšali previesť dielo a duchovné dedičstvo Royových, ich odkaz, do jazyka dnešnej doby.

Moja vízia: Toto je skôr sen ako realita, no zaujímavé by bolo spraviť moderný komiks pre dospelých. Napríklad novela „Stratení“ má napínavý dej s detektívnou zápletkou. Nájdeme v nej dobrý príklad pre témy ako boj dobra a zla, temnota a víťazstvo Krista, ale aj ľudové motívy.

Sprevádzanie študentov

Každoročne sprevádzame vysokoškolských študentov a iných záujemcov o našu tému počas ich štúdia.

Moja vízia: Toto by sa dalo rozšíriť a venovať sa tak väčšiemu okruhu ľudí a navštevovať aj vysoké školy, S Pavlom vieme však aj vycestovať a spraviť zaujímavú prednášku s prezentáciou aj u niekoho, kto nás pozve..

Výstavy:

Pri otvorení miestnosti múzea bola uvedená základná stabilná expozícia, ktorej autorom je Pavol Trúsik a grafička Svetlana Čičelová. Pred rokom vznikla aktuálna expozícia „Príbeh knihy – Kristína Royová v čase“. Zobrazuje výber kníh, s ktorými sa Royové stretávali, ktoré tvorili a ktoré po nich zostali.

Moja vízia: V druhej polovici roku 2025 by som rád otvoril výstavu v spolupráci s Mestským múzeom Stará Turá. Venovaná bude jednej z hlavných royovských tém – abstinentizmus. Keďže tento kraj je známy aj ovocno-destilátovou ces-

tou, domnievam sa, že výstava bude inšpiratívna pre rôzne skupiny ľudí. Výstava by sa mohla niesť v duchu hesla – alkohol ako nástroj aj ako hrozba, pracovný názov je zatiaľ: „Krčmári a abstinenti“. Taktiež by som rád vytvoril ďalšiu výstavnú miestnosť pre tieto účely.

Platený zamestnanec?

V závere by som si rád položil otázku, čo ďalej. Ak by múzeum malo svojho plateného zamestnanca, dala by sa naša činnosť rozšíriť tak, ako to uvádzam v jednotlivých víziách. Platený zamestnanec by mal dostatok času venovať sa všetkým týmto aktivitám naplno. Preto sa obraciam s prosbou na vás, ktorých zaujíma naša história a záleží Vám na udržaní duchovného dedičstva Royových pre ďalšie generácie. Okrem príležitostných darov hľadám podporovateľov, ktorí by sa zaviazali pravidelne prispievať na túto službu po dobu jedného roka.

Pravidelná podpora:

Cieľová suma 800 eur/ mesačne

Pravidelní podporovatelia od nás dostanú malý darček a Infolist o našej činnosti.

20 €, 50 €, 100 €, 200 €, dobrovoľný príspevok.

Ak Vás to zaujalo a oslovilo, prípadne máte ďalšie otázky, môžete ma kontaktovať na:

s.jurco@gmail.com, +421 908 656 738

www.divadlosluha.sk/muzeum

www.youtube.com/@muzeum.royovych

Facebook: Muzeum MK Roy ■

MEDZI REALITOU A MINULOSŤOU

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Vodná priehrada Liptovská Mara vznikla zatopením 13 dedín v roku 1975. Domy boli zbúrané a obyvatelia sa museli presťahovať do okolitých obcí, alebo si postaviť novú.

Nedávno sme sa poprechádzali jednou dedinou, ktorá už neexistuje. V poslednom období totiž hladina Liptovskej Mary kvôli suchám veľmi klesla. A tam, kde boli predtým zátoky, je blato, alebo dokonca suchá popraskaná zem. Lode „kotvia“ na suchu, ďaleko od prítiažlivej hĺbky. Od brehu sa dá prejsť poriadny kus po dne priehrady. Sucho odkrylo základy zbúraných domov tak, že sa dá vidieť, kde bola ulica, aké veľké obydlia tu stáli a aj starú cestu, ktorá pôvodne cez zaplavenú obec viedla.

Stála som tam tak trochu zmätene medzi realitou a minulosťou.

Uvedomila som si, že občas sme ako vyschnutá priehrada. A stojíme uprostred nášho duchovného života rovnako zmätene. Keď život vysychá, keď chýba voda života, ktorá dáva hĺbku všetkému, čo robíme, znova sa odhalia staré cesty, ktorými sme boli zvyknutí chodiť v minulosti. Predtým, ako sme sa rozhodli žiť pre Ježiša. Predtým ako zaplavil svojou láskou a milosťou naše srdcia a prikryl všetko, čo by si nechcel, aby niekto videl. Keď stojíme zmätene „na suchu“, dostávame sa do situácie, keď cítime, že hĺbina Božieho slova volá odpustiť, ale nás priťahuje popukané bahno ohovárania, nevrlosti a hnevu. Keď cítime, že hĺbina volá povzbudzovať a strážiť si jazyk, ale nás priťahuje cesta kritiky, v ktorej sme vyrastali. V skutočnosti sa každé ráno rozhodujeme, či dovoľíme, aby Boh ovlažil naše duše, alebo vykročíme cez zbúraniská vzťahov do blata zlých rozhodnutí, na starú vychodenú cestu svojich zlovykov. Nedajme sa pomýliť. Tie cesty už neexistujú! To nie sú cesty pre nás!

Vďaka Ježišovi máme na výber! Z hĺbiny Jeho hrobu vyvierá živá voda, ktorá môže ovlažiť naše duše a povzbudiť k životu vo viere. Nedovoľme, aby naše vnútro vyschlo.

Hľa, prichádzajú dni – znie výrok Hospodina, Pána – keď pošlem na zem hlad. Nie hlad po chlebe, ani smäd po vode, ale po počúvaní Hospodinových slov. Putovať budú od mora k moru, od severu k východu sa budú túlať, aby hľadali slovo Hospodinovo, ale ho nenájdu (Ámos 8, 11 – 13).

Poznávajme, snažme sa poznať Hospodina! Jeho príchod je istý ako ranná zora; príde k nám ako dážď, ako jarný dážď, čo zavlažuje zem (Ozeáš 6, 3). ■





V prvom rade budem presadzovať prospech Slovenska. (R. Fico).

Mojím záujmom je prospech Spojených štátov. (D. Trump).

Je mi sympatické vyhlásenie D. Trumpa, že sa stará predovšetkým o prospech USA... Pretože aj my sa takou zásadou riadime. (E. Tomáš).

O ZÁUJME SPOLOČNOSTI A O JEJ KOLAPSE

IVAN TUREK



Tieto výroky vyvolávajú sympatie publika napriek tomu, že môžu mať (a majú) katastrofálne dôsledky. Najmä vtedy, keď to znamená starať sa iba o svoju krajinu (o seba). Starostlivosť „o našu krajinu“ bez toho, aby sme zohľadňovali záujmy ostatných krajín, je chybná, dokonca nebezpečná cesta. A tá „chyba“ je tým väčšia, čím viac je svet previazaný, globalizovaný.

O tom, v akej miere je dnešný svet globalizovaný svedčí fakt, že na Slovensku máme automobily z najrôznejších končín sveta, že si môžeme kúpiť plyn z Ruska alebo z Azerbajdžanu, vetrovky z Číny, zemiaky z Nemecka či Egypta, mäso z Argentíny a niekedy aj zo Slovenska...

Ale hospodárska previazanosť ekonomík jednotlivých štátov nie je jediným dôvodom, pre ktorý by sa jednotlivé krajiny mali snažiť nielen o svoj prospech, ale aj o prospech ostatných krajín. Tým ďalším dôvodom je mocenská previazanosť. U malých krajín je „mocenské“ previazanie dokonca nutnosťou. Bez toho by sa stali „hračkou“ v rukách veľmocí. A je samozrejmosťou, že spájanie sa do väčších celkov znamená aj ústupky od niektorých záujmov pôvodne nezávislých krajín. Predsa nemôžeme „chcieť“, aby sa okolité krajiny prispôbili všetkým „naším“ požiadavkám. Naša suverenita (tak ako suverenita tých druhých krajín) musí byť obmedzená. Obmedzená tak, aby sa rešpektovali najdôležitejšie zásady všetkých „združených“ krajín.

A ani výhoda z mocenského previazania krajín nie je tým najdôležitejším dôvodom, pre ktorý je škodlivé „prvoradé rešpektovanie našich záujmov“. Tá najväčšia škoda ktorá vyplýva zo starania sa predovšetkým o prospech „svojej krajiny“ (teda z „egoizmu krajín“) je to, že vplýva na myslenie ľudí. Takéto správanie sa štátov odobruje, legalizuje domnienku, že každý má právo (ak nie povinnosť) starať sa o *svoj prospech*. Veď zásady správania sa všetkých ľudí majú byť rovnaké.

Takže požiadavka, aby nám Ukrajina prepravovala ruský plyn (i keď to znamená viac peňazí pre armádu, ktorá zabíja jej ľudí) je prejavom „práva“

presadzovať náš prospech a nezohľadňovať prospech toho druhého, rovnako, ako keď jedna obec odmieta vybudovať spaľovňu v ich chotári s argumentom „nech spaľovňu postaví v susednej obci“. Takéto uvažovanie je však dosť „krátkozraké“. Riešime ním iba náš prospech. Tá spaľovňa jednoducho stáť niekde musí. Veď ak sa nepostaví, zakrátko sa budeme topiť v odpadkoch my i tí zo susednej dediny. Tak trochu mi to pripomína situáciu, v akej je dnes Ukrajina.

A nie len to. „Povinnosť rešpektovať náš záujem“ niektorých štátnikov vedie „k právu“ zabíjať – napríklad obyvateľov druhých štátov. To v ľuďoch nutne vytvára dojem, že cena ľudského života nie je až taká vysoká (okrem ceny môjho života), že zabíjanie nie je až taký veľký zločin.

Výsledok vidíme a počujeme v každodenných správach. Zabíja sa nielen vo vojenských konfliktoch. Veď takmer každý deň správy informujú o vraždách, ktoré sa udali na Slovensku.

Došlo to tak ďaleko, že vraždia i mladiství, dokonca i deti: žiaci jednej školy povzbudzovali spolužiaka skandovaním „Skoč, skoč... A on skočil. Zo strechy školy. Neprežil. Študent zabil učiteľku a spolužiačku. Trinásťročné dievča upálilo človeka...

A politici sa hádajú napríklad o tom, či máme dve pohľavia alebo viac.

A občania (väčšina) mlčia. Iba zopár sa ich stretáva občas na námestiach...

Aj tí, čo mlčia, aj tí, čo sa hádajú, ako by nechápali, že zásada „obhajovať len náš (môj) prospech“ je cesta, ktorá vedie ku kolapsu spoločnosti. Nielen k ekonomickému aj k mravnostnému kolapsu.

Obidva už čiastočne zažívame. Len zriedka sa na obrazovkách objaví hlas, ktorý by upozornil hádajúcich sa i mlčiach – prestaňte.

Dnes asi nikto nevie odhadnúť, kedy ku kolapsu spoločnosti dôjde. O mesiac? O pár rokov? Ale isté je, že opustenie mravných zásad a presadzovanie „svojich“ kolaps spoločnosti vyvolá. ■



Z ROKOVANIA RCB

FEBRUÁR 2025

Rada začala stretnutie biblickým zamyslením z Listu Efezským (4, 29 – 5, 2), ktoré pripravil Peter Prištiak a ďalej zdieľaním a modlitbami.

Predseda Rady informoval:

- o náplni** svojej činnosti počas januára;
- o stretnutí** predstaviteľov cirkvi s ministerkou kultúry;
- o rokovaní** Riadiaceho výboru ERC;

Rada rozhodla:

- že Konferencii odporučí** ordinácie bratov Davida Spodniaka, Ľubomíra Lorinca a Pavla Jurča za kazateľov Cirkvi bratskej;
- o výške príspevku** z fondu Levita pre vikára Martina Kaščáka od 1. 3. 2025 do 28. 2. 2026;
- že delegátmi** na Valnom zhromaždení ERC (30. 4. 2025) budú Milan Mitana a Juraj Klementovič;
- že voľbu** Jána Verčimáka za druhého kazateľa zboru v Spišskej Novej Vsi 23. 3. povedie Milan Mitana;

Rada vzala na vedomie:

informáciu od Komisie pre návrhy o ukončení podávania návrhov na Konferenciu;

správu kazateľov Bohuša Vasiľa a Davida Spodniaka zo služobnej cesty v USA;

že Juraj Sabol a Jakub Pacanovský sa napokon nezúčastnia Konferencie IFFECu (Joining hands) z dôvodov časovej zaneprázdnenosti;

Rada viedla rozhovor:

so staršovstvom zboru Bratislava Kaplnka za účelom vyjasnenia si postojov týkajúcich sa otázok novej ordinácie vikára Pavla Jurča;

s Bohuslavom Piatkom o jeho osobnom živote počas choroby a aktuálnej situácii pri vydávaní časopisu Dialóg. Rada vyjadrila vďačnosť za jeho dlhoročnú službu cirkvi.

Ďalej Rada:

zaoberala sa prípravou Spoločnej konferencie, ktorá sa uskutoční v novembri 2025;

odsúhlasila preplácanie poplatku za internet riaditeľa Kancelárie v mieste jeho bydliska;

Riaditeľ kancelárie informoval o úprave miezd podľa mzdovej tabuľky od januára 2025. ■

Spracované z podkladov RCB



BOHUSLAV PIATKO
(šéfredaktor)

Čo povieť na galériu mužov, ktorí v ostatnom čase hýbu svetom? Tí dvaja svetom veľkým, ten náš len takým naším – maličkým. Ale, zaradil sa medzi nich. Až tak, že za jeho vystúpenie na konzervatívnej konferencii (CPAC) vo Washingtone sa mu poďakoval sám americký prezident D. Trump. Keď som z jeho úst počul slová: „Slovakia.... thank you, Robert“, prvý raz som sa hanbil za to, že som Slovak a že moju krajinu jej premiér na fóre extrémistov takto prezentoval pred celým svetom. Je zaujímavé, že exkomunistovi Ficovi neprekážalo, že zožal potlesk na konferencii, na ktorej sa hejlovalo. A to, ak sa dobre pamätám, je fašistický pozdrav. Kým vo Washingtone náš premiér trochu podrástol (veď ktorému slovenskému premiérovi kedy ďakoval americký prezident), v Moskve, pred Putinom, bol naopak menší. Dostal sa však medzi mužov, ktorí menia svet. Jeden to už tri roky robí bombami a tankami, druhý sa na to zrejme chystá. Obidvaja obhajujú najvyššie bezpečnostné záujmy svojich krajín. Putin zatiaľ len na Ukrajine, Trump sa rozhodol pre Panamu, Grónsko a Kanadu, prípadne aj pásma Gazy. Svojimi, zatiaľ len vyslovenými nárokmi na spomínané krajiny, vlastne odobril počínanie Putina na Ukrajine. Náš premiér sa medzi veľkými zablysol, no má iného, seberovnejšieho priateľa a spojenca, ktorého vyzdvihol aj vo svojom prejave vo Washingtone – Viktora Orbána. Som zvedavý, čo bude s ich priateľstvom, keď sa aj Orbán pridá k mužom, čo hýbu svetom a spomenie si, že životným záujmom Maďarska je pripojenie južného Slovenska k Maďarsku a možno aj celého



Thank you, Robert



Spasibo, Vladimir



Felvidéku (čo je hanlivý názov pre bývalé Horné Uhorsko a bývalé Horné Uhorsko je dnešné Slovensko).

Tak sme sa, vďaka pánovi premiérovi, zaradili do hlavného prúdu svetových dejín. A v európskom smerovaní vyradili na okraj spoločenstva zvaného Európska únia. Ale – čo tam po Európe. Putin aj Trump ho ocenili ako jedného z mála rozumných štátnikov na vojnychtivom, prehnutom starom kontinente.

Takto náš premiér skonsolidoval aspoň naše zahraničnopolitické umiestnenie, keďže konsolidovať financie a vlastnú vládu sa mu nie veľmi darí. A vlastne – to prvé sa mu darí – aspoň čiastočne. On aj ministri si zvýšili platy a konsolidujú svoje rodinné rozpočty. Čo na tom, že na ľudí a firmy uvalili toľko daní a poplatkov, že veľké firmy sa balia na odchod a menšie, domáce, idú takmer do likvidácie. Ale inak nám konsolidácia zabezpečuje budúcnosť priam výstavnú: ako inak by sme sa mohli pustiť napríklad do tunelového obchvatu Bratislavy popod Karpaty. Ten predseda prevrtáme ľavou zadnou a zaplatíme – druhou zadnou. Veď bude mať len okolo 12 kilometrov. A skúsenosti s podobnými stavbami máme – po necelých 30-ich rokoch možno otvoríme tunel Višňové, ktorý má 7,5 kilometra. Len pre porovnanie: Číňania počas dynastie Ming (1368 – 1644) postavili 8 500 kilometrov čínskeho múru približne za 300 rokov... My by sme za 300 rokov postavili 75 km tunelov...

Nuž, veľkí menia hranice štátov, malí posúvajú hranice hlúposti. Je len na nás, dokedy im to dovoľíme. ■

KRÍŽOVKA

„Spravodlivosť bez lásky je ako strom... “ Alfred Kumpf

Autor: Peter Kailing		Vodný hlodavec	Baťovo (Morav.) mesto	POMÔCKY OP-Art, De, Ichor, Ot Arz, Iža		Predpona (označuje opak)	Masetečko na juhu SR	Zhúžve	Poškodzu- jem
	Citoslov. bzučania			Predložka	Športové náčinie				
	Šerm. bodná zbraň				TAJNIČKA				
Detské 2-kolesové vozidlo					•				
Vyhne sa, prejde popri					•	Francúzska rieka			
						Bratovrah			
Ronenie (kniž.)				Závodný klub (skr.)	•		Opyt. záme- no (čize)		
				Slovan. dedina			Čes. pred- ložka		
Doktor (skr.)			Zničím		•				
			Spojka (ale)						
	Usni!	Neovláda			•			Deliteľná dvomi	Nad'alej, stále
		Rozmar							
Sloven. mesto					•		Polyetylén (skr.)		
							Domáce mláďa		
Chem. zn. Argónu			Od (rus.)		•	Držíš			
			Elemír (dom.)			Popíjaj			
Existujete				Smer výtv. umenia	•				
				Preorávaj					
Neuplne, čiasťčné					•				
Pohyblivý roztok					•	Kancel. skratka			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 2/2025

Nezáleží na tom, či stavíme katedrály alebo umývame riad. Na tom záleží, či to ROBIEME Z LÁSKY.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 4. 2025. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 4/2025.

Stranu pripravil Peter Kailing

Občianske združenie SLUHA
a Cirkevný zbor ECAV v Púchove
v spolupráci s Ewaldom Danelom

**Vás srdečne pozývajú
na ekumenické spevácke stretnutie do Púchova
13. – 15. júna 2025**

PIESEŇ, KTORÁ PREBÚDZA 2025

Je to príležitosť stretnúť sa pri speve duchovných piesní,
stráviť čas v spoločenstve a priniesť prostredníctvom piesne
duchovné posolstvo aj širšej verejnosti v Púchove.

Prihlášku a ďalšie informácie nájdete na stránke sluha.org.

Na každého záujemcu
a na spoločné spievanie sa teší organizačný tím:

Ewald a Dagmar Danelovci,
Jana a Peter Feríkovci,
Ľubica a Dušan Cinovci.



SLUHA